Ազգ
Azg
armenian daily
23 ՅՈՒԼԻՍ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 139(2824)

Սադդամի 2 որդիները սպանվա՞ծ

Այն բանից հետո, երբ Իրաքում գտնվող ամերիկյան բանակի հետախուզությունը տեղեկություն ստացավ այն մասին, թե Սադդամ Հուսեյնի երկու որդիները՝ Ուդեյն ու Քուսեյը գտնվում են Մոսուլ քաղաքի թաղամասերից մեկում, ամերիկյան զորքն ու զրահապատ մեքենաներն սկսեցին պաշարել այդ թաղամասը: Երեկ կեսօրից հետո սկսված այդ գործողության ընթացքում ամերիկյան զորքը հանդիպեց դիմադրության եւ շրջապատեց մի ընդարձակ առանձնատուն, որը, ինչպես հետո պարզվեց, պատկանում էր Սադդամ Հուսեյնի մերձավորներից մեկին: Շուտով կրակի փոխանակությունը սաստկացավ զորքի եւ առանձնատան պաշարվածների միջեւ: Սկսվեց իսկական մի ճակատամարտ, որին մասնակցեցին նաեւ ամերիկյան ռազմական ուղղաթիռները: Չորս ժամ տեւած կռիվների արդյունքում շենքի պաշտպաններից սպանվեցին 4 հոգի, ամերիկյան մի բանակային ծանրորեն վիրավորվեց: Ճակատամարտին հետեւող արեւմտյան լրատվամիջոցները իսկույն լուր տարածեցին, թե չորս սպանվածներից երկուսը Սադդամ Հուսեյնի որդիներն են՝ Ուդեյը եւ Քուսեյը, որոնց մասին մինչ այդ ասվել էր, թե նրանց միջեւ հարաբերությունները խիստ լարված են: Սպիտակ տնից հայտարարվեց, թե լուրջ կասկածներ կան, որ 2 սպանվածները հավանաբար Սադդամի որդիներն են: Ավելի ուշ հայտարարվեց, որ սպանվածների դիակները տարվել են Մոսուլից դուրս եւ կարիք կա դրանք գիտականորեն հետազոտելու, քանի որ նրանց դեմքերն այլանդակված են:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Քրեականացված միջավայր եւ քրեական տարրեր

Մոլորված կամ մոլորեցնող են բոլոր այն հայտարարությունները, ըստ որոնց, մեր երկրում վերջերս ահագնացած սպանությունների ալիքը կապ չունի ընտրությունների հետ: Թերեւս, այո, դրանց միջեւ կապն ուղղակի չէ, սակայն ապահովաբար դաժան հաշվեհարդարների սաստկացումը հետեւանք է ընտրություններում ստեղծված մթնոլորտի, հարաբերությունների: Տարբեր մակարդակի չինովնիկներ, թաղային պաշտոնական եւ անպաշտոն հեղինակություններ ընտրություններում այնպես ներգրավվեցին տարբեր ատյաններից, մրցակից պաշտոնյաներից իջեցված կեղծարար ծրագրերին եւ ապօրինի առաջադրանքներին, եւ իրենց հերթին այնպես ներգրավվեցին քրեականացած տարրերին այդ առաջադրանքների իրականացման գործում, որ մարդկային տականքը, ոճրային բնազդները բարձրացան վեր եւ այժմ անարգել տիրություն են անում մեր հրապարակներում ու փողոցներում: Անպատժելիությունը, անձեռնմխելիության զգացողությունը, մատուցված ծառայության դիմաց համապատասխան վերաբերմունք ակնկալելու «իրավունքն» այդ տականքին այժմ մղում է անարգել հաշվեհարդար տեսնելու միմյանց ու բոլորովին անմեղ քաղաքացիների նկատմամբ:

Մյուս կողմից, ընտրությունների ընթացքում այնպիսի գումարներ են հրապարակ հանվել, այս կամ այն քրեական տարրի գրպանում այնքան փողեր են հայտնվել, որ այժմ կարիք է զգացվում դրանք վերաբաշխելու եւ իրարից խլելու: Եվ այդ գործընթացում, բնականաբար, առաջացել են տարակարծություններ, որոնք նման մակարդակում միայն արյունոտ հաշվեհարդարներով կարող են լուծվել, սպառնալիքի տակ պահելով հասարակական անվտանգությունը, հետեւաբար երկրի՝ անվտանգությունը, հուսահատության մատնելով ժողովրդին:

Այս կացության դիմաց իսկապես անզոր են անվտանգության մեր ծառայությունները, դատախազությունը: Քրեականացված վերնախավի դեմ անկարելի է պայքարել առանց պաշտոնը կամ գլուխը կորցնելու: Հետեւաբար այդ ծառայություններին մնում է, իրենց հերթին, քրեականանալ: Իսկ քրեականացած մարմիններից չի կարելի օրինականություն ակնկալել նույնիսկ եթե նրանք պայքարում են քրեական տարրերի դեմ: Անօգուտ են նաեւ համակարգային մոտեցման պահանջները, որոնք վերջերս հնչում են այս եւ այն կողմից: Քանզի համակարգված պայքարը քրեական տարրերի եւ մթնոլորտի դեմ՝ պահանջում է ... համակարգ, որն, ավա՜ղ, մեր պարագայում, նույնպես քրեականացված է:

Ոչ ոք չի կարող պնդել, որ Էրեբունի համայնքում երեկ պատահած մահափորձն անմիջականորեն կապված է վերջին ընտրությունների հետ: Սակայն այդ ընտրություններում ստեղծված մթնոլորտն ու փողային եւ անձնամիջյան հարաբերությունները, անշուշտ, կապված են այդ միջադեպի հետ:

Ո՞վ է կանգնեցնելու այս բոլորը:

ՀԱՇՎԵՀԱՐԴԱՐ

Մահափորձ Էրեբունու քաղաքապետ Մհեր Սեդրակյանի դեմ

ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապի եւ լրատվության վարչության երեկ տարածած հաղորդագրությունը տեղեկացնում էր, որ հուլիսի 22-ին, ժամը 9:45-ին ոստիկանության Էրեբունու բաժին քաղաքացիներից ահազանգ է ստացվել, որ Դմիտրովի 1 հասցեում գործող բենզալցակայանում տեղի է ունեցել պայթյուն: Դեպքի վայր մեկնած օպերատիվ խումբը պարզել է, որ նշված վայրում «Մերսեդես» մակնիշի 01 ՍՕ 005 պետհամարանիշի ավտոմեքենայի սրահում տեղի է ունեցել պայթյուն, որի հետեւանքով մեքենայում գտնվող Էրեբունի համայնքի քաղաքապետ Մհեր Սեդրակյանը մարմնական վնասվածքներով տեղափոխվել է հիվանդանոց:

Փաստի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ: Նախաքննությունը վարում է Էրեբունի համայնքի դատախազությունը:

Լինելով դեպքի վայրում, ապա նաեւ Էրեբունի կլինիկական հիվանդանոցի վերակենդանացման բաժանմունքում, պարզեցինք, որ պայթյունը տեղի է ունեցել հենց Մհեր Սեդրակյանին պատկանող բենզալցակայանում, որը գտնվում է ուղիղ Էրեբունի համայնքի քաղաքապետարանի դիմաց: Այս հանգամանքը հետաքրքրական է այնքանով, որ բենզալցակայանի հարեւանությամբ գտնվող տների բնակիչներից մի քանիսը, որոնց հետ խոսեցինք, վստահեցրին, որ լսել են միայն ուժգին պայթյուն, սակայն դեպքն ինչպես է պատահել՝ տեղյակ չէին:

Տես ⧫ էջ 2

«ԳՆԴԱԿՈԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Նախիջեւանում հաշվեհարդար լրագրողների հետ

ՆԱԽԻՋԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նախօրեին մի խումբ լրագրողներ ֆիզիկական բռնության են ենթարկվել Նախիջեւանի ինքնավար հանրապետության Շահբուզի շրջանի Քյարմյաչաթաղ գյուղում, հաղորդում է «Պրես-ցենտր.ռուն»: Լրագրողները գյուղ էին եկել տեղի բնակիչների կանչով, որոնք հայտնել էին, որ գյուղը կանոնավորապես հայկական կողմից գնդակոծության է ենթարկվում վերջին մեկ ամսվա ընթացքում: Սակայն լրագրողները չեն հասցրել գյուղ մտնել, երբ նրանց վրա է բառացիորեն հարձակվել գործադիր իշխանության ներկայացուցիչ Լազիմ Միրզոեւը: Նա հայտարարել է, որ «վերեւից» ցուցում ունի Քյարմյաչաթաղ չթողնել լրագրողներին: Այնուհետեւ Միրզոեւը եւ իր կամակատարները սկսել են ծեծել ANS հեռուստաալիքի օպերատոր Մուշֆիգ Հաջիեւին՝ փորձելով ջարդել կամ խլել նրանցից տեսախցիկը: Բաժին է հասել նաեւ ANS-ի թղթակից Նաթելլա Մահմուդովային եւ «Միլլիյեթ»-ի թղթակից Իլգար Նասիբին, որոնք փորձել են պաշտպանել գործընկերոջը: Բռնության է ենթարկվել նաեւ «Ազատության» ադրբեջանական ծառայության թղթակից Քյամալ Սուլխայզադեն, որին պարզապես գետին են շպրտել: Երբ «Թուրան» գործակալության թղթակից Մալախատ Նասիբովան սկսել է օգնել գործընկերոջը ոտքի կանգնելու, Միրզոեւը խլել է նրանից ձայնագրիչը եւ հարվածել նրանով Նասիբովայի գլխին: Այդ ամենից հետո, լրագրողներին վռնդել են գյուղից:

Մահացել է Արմեն Խոստիկյանը

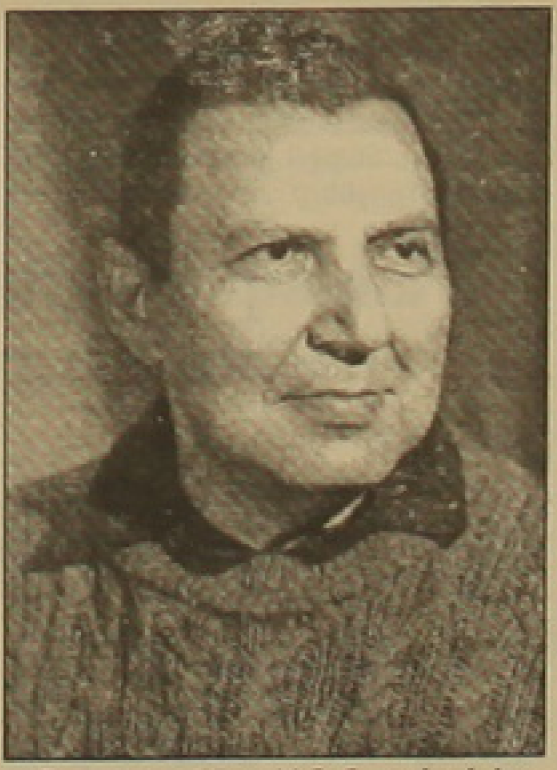

Հայ թատրոնն ու կինոն ցավալի կորուստ կրեցին. 74 տարեկան հասակում մահացավ սիրված կատակերգակ դերասան Արմեն Խոստիկյանը: 1929 թ. Երեւանում ծնված դերասանը Սունդուկյանի մայր թատրոնի դերասանական կազմի անդամ էր դարձել 1951 թվականին, Երեւանի թատերական ինստիտուտը ավարտելուց անմիջապես հետո: Այնուհետեւ սկսվել էր նրա արտիստական բեղուն կյանքը, հետզհետե մարմնավորելով հայ եւ օտար դասական հեղինակների հերոսներին՝ Փիլո, Հարութ Անվերջ, Ֆերդիշչենկո, Ֆուշե եւ ուրիշներ: Միաժամանակ հանդես է եկել մեծ ժողովրդականություն վայելող ֆիլմերում՝ «Ոսկե ցլիկ», «Նվագախմբի տղաները» եւ ուրիշներ: Ամանորյա հեռուստածրագրերի ամենասիրված հերոսներից է եղել ավելի քան երկու տասնամյակ:

1987 թ. ստեղծել է թատերական «Փյունիկ» ստուդիան: 2000 թ. պարգեւատրվել է Մովսես Խորենացու անվան մեդալով, ի հավելումն նախապես ստացած Հայաստանի ժողովրդական արտիստի կոչմանն ու այլ պարգեւների:

Հրդեհ Էյֆելյանի գագաթին

Երեկ գիշեր Ֆրանսպրես գործակալությունը հաղորդեց, որ հրդեհ է բռնկվել Փարիզի եւ Ֆրանսիայի խորհրդանիշ, աշխարհահռչակ Էյֆելյան աշտարակի գագաթին: Իրազեկների կարծիքով, հրդեհի պատճառը վերջերս աշտարակի վրա տեղադրված լուսային նոր համակարգը կարող է լինել: Դեռեւս տեղեկություններ չկան հնարավոր զոհերի կամ կորուստների մասին:

«Վրաստանում անջատողականության զարգացումը խաթարում են Թբիլիսիի իշխանությունները»

Աջարիայի «առյուծը» ընտրություններից առաջ կրկին զայրանում է

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ, Թբիլիսի

Աջարիայի առաջնորդ Ասլան Աբաշիձեն երեքշաբթի օրը մամուլի ասուլիսում Վրաստանի կենտրոնական իշխանություններին մեղադրել է Աջարիայի հետ հարաբերությունները գիտակցաբար սրելու մեջ:

«Կենտրոնական իշխանություններն անում են ամեն ինչ, որ սրեն հարաբերություններն Աջարիայի հետ, եւ հենց կենտրոնական իշխանություններն են խաթարում Վրաստանում անջատողականության զարգացումը», Բաթումի հեռուստատեսությամբ ասաց Աբաշիձեն:

Աջարիայի «առյուծը» սադրանք որակեց Թբիլիսիից հնչող հայտարարությունները, թե Աջարիան անջատողական նկրտումներ ունի:

Ինչպես ամեն տարի, այս անգամ էլ Վրաստանը ստիպված է կատարել բյուջեի սեկվեստր, եւ Թբիլիսիում բյուջեի թերակատարումը պայմանավորում են նրանով, որ Աջարիան խուսափում է հարկեր վճարելուց:

Աբաշիձեն մի քանի անգամ հայտարարել է, որ «քանի դեռ Վրաստանն Աջարիայի հանդեպ տանում է խտրականության քաղաքականություն», նպատակահարմար է Աջարիայում հավաքվող մաքսերն ու հարկերը տնօրինել ինքնավար հանրապետությունում:

Աբաշիձեն եւ նրա գլխավորած «Աղորձինեբա» կուսակցությունը, որը համարվում է ռուսամետ կողմնորոշմամբ քաղաքական ուժ, դեռեւս չեն որոշել՝ բոյկոտե՞լ նոյեմբերի 2-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրությունները, թե՞ ոչ:

Ռ. Միրզախանյան. «Մշակույթը մեր ամբողջ կյանքն է»

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

«Ես քաղաքականությամբ զբաղվել եւ զբաղվելու եմ», երեկ Մամուլի ազգային ակումբում հայտարարեց Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության արդեն նախկին ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Ատենապետի պաշտոնից իր հրաժարականը պայմանավորում է ստեղծված իրողություններով. «Ելնելով ընտրություններից հետո ստեղծված իրավիճակից եւ զարգացման հեռանկարներից, շարունակել իմ գործունեությունը որպես ռամկավար-ազատական գաղափարախոսությունը կրող կուսակցության ատենապետ, համենայն դեպս այս պահին, ես գտնում եմ ոչ նպատակահարմար»:

«Արդյոք ներկուսակցական պառակտո՞ւմ էր տեղի ունեցածը, եւ Ռուբեն Միրզախանյանն ունի՞ իր համախոհները կուսակցության մեջ» հարցին ՀՌԱԿ նախկին ատենապետը նշում է, որ ներկուսակցական պառակտում չի եղել, իսկ «բաժանում» կատարել ինքը չի պատրաստվում: Ինչ վերաբերում է կուսակցության նորընտիր համանախագահներից Հարություն Առաքելյանի այն հայտարարությանը, թե կուսակցության 95 տոկոսը կողմ էր Ռուբեն Միրզախանյանի հրաժարականին, քաղաքական գործիչը նշում է, որ ինքը նման հայտարարություն չի լսել, այդուհանդերձ, եթե եղել է, նրա համոզմամբ, չի կարող համապատասխանել իրականությանը: «Լավ կլիներ, որ կուսակցության կառույցների 95 տոկոսը ներկայացուցչական կազմով ներկա լիներ այդ համագումարին», նշում է Ռուբեն Միրզախանյանը:

Տես ⧫ էջ 2

Ամառային այս շոգ օրերը սննդային թունավորումների, աղիքային վարակիչ հիվանդությունների, նույնիսկ համաճարակների բռնկման ամենահավանական ժամանակաշրջանն են, երբ բարձր ջերմաստիճանը միկրոօրգանիզմների աճման նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում: Առողջապահության նախարարության գլխավոր սանիտարական բժշկի որոշմամբ հատկապես այս ընթացքում պահպանության որոշակի ժամկետներ ու շուտ փչացող սննդամթերքների բացօթյա վաճառքը, ինչպիսիք են կրեմային հրուշակեղենը, կաթն ու կաթնամթերքը, ոչ ալկոհոլային ըմպելիքները, պաղպաղակները, երշիկեղենը եւ այլն, արգելվում է: Սակայն սանհիգիենիկ պայմանները ոտնահարվում են փողոցային վաճառքում: Վաճառողների գերակշռող մասը միանվագ օգտագործման բաժակները գնորդին է հրամցնում երկրորդ, երրորդ անգամ: Կառավարության ընդունած որոշման համաձայն վաճառողները աշխատատեղում պիտի հայտնվեն միայն բժշկական քննություններից հետո: Նրանց մեծ մասը պատահական մարդիկ են, ովքեր ոչ միայն սանգրքույկներ չունեն, այլեւ երբեւէ իրենց նեղություն չեն տալիս այդ մասին մտահոգվելու: Եվ սպառողը ամենեւին գաղափար չունի, թե ով է իրեն մատուցում ըմպելիքը կամ քյաբաբն ու Ղարսի խորովածը: Շատ է խոսվում թոքախտի տարածվածության մեծ ծավալների մասին: Ոչ որ հաշվարկներ չի արել, ճշգրիտ վիճակագրություն չկա, ինչպիսին է իրական պատկերը: Բայց դատելով այն իրողությունից, որ այս վտանգավոր ախտի առաջացման խթանը նաեւ թերսնումն ու սոցիալական ծանր պայմաններն են, ոչ մի երաշխիք չկա, որ այս հիվանդության զոհերը կարող են լինել նաեւ փողոցում մեզ սնունդ առաջարկողների մեջ: Ցածր վարձատրվող, սեզոնային այդ ժամանակավոր, ոչ թեթեւ աշխատանքին նրանք անցել են նույնպես ոչ լավ պայմանների պատճառով: Լիցենզավորման մասին օրենքը խիստ բարեհաճ է վաճառքի նման արտահայտությունների հանդեպ: Սննդամթերքները պատրաստվում ու իրացվում են պարզեցված ընթացակարգով. դրանք վաճառելու թույլտվություն, կամ անվտանգության վերաբերյալ սանհիգիենիկ եզրակացություններ չեն էլ պահանջվում վաճառողից: Պարզապես գործունեության թույլտվություն ունեցող անձինք պարտավոր են ենթարկվել վաճառքի սանհիգիենիկ չափանիշները պահպանելու վերաբերյալ գլխավոր պետական սանիտարական բժշկի պահանջներին: Դե եթե դա էլ իրենց հայեցողությանն է տրված, իսկ վերահսկող կազմակերպությունները հանդուրժողականություն են ցուցաբերում, հետեւանքն այն պիտի լինի, ինչ այսօր առկա է:

Հատկապես վերահսկողությունից դուրս է մնում, պանիրով, կարտոֆիլով պատրաստված փողոցային կարկանդակների պատրաստումը: Ձեթով տապակված այդ տեսականին ճաշակելուց քիչ հետո, ստամոքսում այրոցի սուր զգացողություններ են առաջանում: Պատճառն այն է, որ պատրաստվել են եռակի, քառակի այրված ձեթի մեջ: Յուրաքանչյուր 10 լիտր ձեթի մեջ միայն սահմանված որոշակի քանակ պիտի տապակվի, հակառակ դեպքում երիցս այրված ձեթի մեջ թունավոր, քաղցկեղածին նյութեր են առաջանում: Լաբորատոր ուսումնասիրությունները բազմիցս ապացուցել են իրողությունը:

Ի՞նչն է պատճառը, ինչո՞ւ չնայած երեւույթի ակնհայտ բարբարոսական էությանը, այն շարունակում է պահպանել կենսունակությունը: Այս առթիվ մեր հարցմանը առողջապահության նախարարության պետական հիգիենիկ-հակահամաճարակային տեսչության պետի տեղակալ Մարիետա Բասիլիսյանը պատասխանեց. «Խնդիրը վերահսկվում է մի քանի գործընթացով. պետական հիգիենիկ հակահամաճարակային տեսչությունն օրենքի համաձայն ստուգումներ պիտի անցկացնի տարվա մեջ մի անգամ, ընդ որում այդ մասին 3 օր առաջ տեղեկացնելով ստուգման ենթակա կազմակերպությանը: Այսինքն, եթե արտադրողին կամ վաճառողին այցելել են աշնանը, հաջորդ տարի նույնպես աշնանն են այցելելու: Այսինքն, վերջիններիս արատավոր շահերը լիովին ապահովագրված են օրենքով: Ի սկզբանե պարզ է նաեւ, որ ստուգման արդյունքներն էլ անարդյունավետ են լինելու: Բայց տեսնո՞ւմ եք, ինչ արտասովոր տրամաբանությամբ են առաջնորդվել օրենքի այս դրույթի հեղինակները: Նույնիսկ մանկական խաղի մեջ նման «մեծահոգի միամտություն» չի ցուցաբերվում: Զարմանալի է, բայց իրողություն: Ըստ Մարիետա Բասիլիսյանի, առողջապահության նախարարությունը պատրաստվում է հանդես գալ ի սկզբանե սրբագրման կարիք զգացող վաղօրոք տեղեկացման դրույթի վերացման օրենսդրական նախաձեռնությամբ: Նախատեսվում են նաեւ օրացուցային տարվա գրաֆիկի փոփոխություններ, դրա մեջ ներմուծելով անսպասելիության տարրը:

Սանիտարական ստուգումների գործող մեխանիզմը պետք է փոփոխել

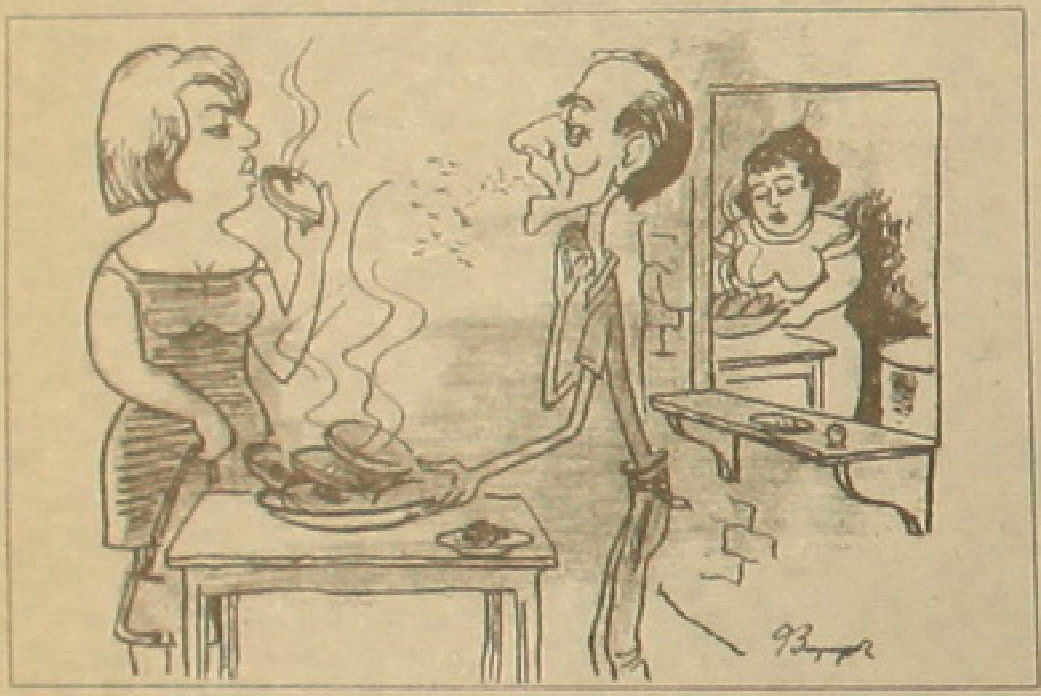

Նշենք նաեւ, որ այս տարի «Վարչական իրավախախտումների մասին» օրենսգրքում կատարված փոփոխությունները վերաբերում են նաեւ այս ոլորտին: Հույս կա, որ հիգիենիկ-հակահամաճարակային ստուգումների արդյունավետությունը բարձրացնելու լծակ կարող են դառնալ նաեւ տնտեսավարող սուբյեկտների ու կազմակերպությունների խստացված տուգանքները: Սանիտարական օրենսդրության պահանջները խախտողների նկատմամբ նախկինում սահմանված 1000-1200 դրամ ծիծաղելի չափը փոխարինվել է 30-50 հազար դրամով՝ եթե տարածքային մարմիններն են կիրառում պատժամիջոցը, իսկ եթե գլխավոր վերահսկողը՝ տեսչությունը, մինչեւ 100 հազար դրամ: Այս կարգի խստացված ակցիաները նոր է փորձ արվում կիրառել ու հաստատել սպառողական շուկայում, եւ եթե իսկապես կիրառվեն, եթե ոչինչ չխանգարի, հաստատ արդյունք կտան: Մեկ անգամ 100 հազար տուգանք վճարած անձը հարկավ պիտի վերանայի իր գործունեության որակը՝ հաջորդ անգամ ֆինանսական կորուստներ թույլ չտալու համար:

Այս տարվա ստուգումների ժամանակ, Մարիետա Բասիլիսյանի հավաստմամբ, պատժամիջոցներ կիրառվել են առեւտրային բոլոր օբյեկտներում, այսինքն, բոլոր տեղերում արձանագրվել են սանիտարական կանոնների այս կամ այն մակարդակի խախտումներ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

«Մշակույթը մեր ամբողջ կյանքն է»

Սկիզբը՝ էջ 1

Ռուբեն Միրզախանյանը համոզված է, որ Ռուսաստանի հայերի միությունը Հայաստանում իր ծրագրերն այսուհետեւ եւս իրականացնելու է: Սակայն կոնկրետ ում հետ կապված կլինի ծրագրերի իրականացումը, նա չի պատրաստվում նշել՝ ասելով, որ ժամանակը ցույց կտա, եւ կարեւորելով դրանց իրականացման փաստը, այլ ոչ թե այն, թե ում հետ կապված կլինի դրանց իրականացումը:

Լրագրողները փորձում էին ճշտել նաեւ այն լուրերը, թե կուսակցության մեջ այս փոփոխությունները մեկ ամիս առաջ էին պատրաստվում: «Մենք լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցություն ենք, գուցե այդպիսի խոսակցություններ եղել են, չգիտեմ: Բայց պաշտոնական ժողովների ժամանակ նման խնդիր չի բարձրացվել»:

Քաղաքական գործչին նաեւ մի շարք հարցեր ուղղվեցին ներքաղաքական, հետընտրական խնդիրների վերաբերյալ: Ընտրություններից հետո ստեղծված իրավիճակին, ինչպես նաեւ կոալիցիայի գործունեությանը Ռուբեն Միրզախանյանը վերաբերվում է խիստ վերապահումով, այդուհանդերձ, մաղթում է կառավարությանը հաջող գործունեություն դրանով պայմանավորելով երկրի հասարակ քաղաքացիների բարեկեցությունը:

Ռուբեն Միրզախանյանի համար երեկվա հանդիպումը լրագրողների հետ առաջինն էր որպես Թեքեյան մշակութային միության նախագահի պաշտոնակատար: Ռուբեն Միրզախանյանը նշում է, որ իր կողմից ղեկավարվող կազմակերպությունը լայնածավալ աշխատանքներ ունի իրականացնելու՝ նշելով նաեւ, որ սերտ է լինելու համագործակցությունը ԹՄՄ սփյուռքյան կառույցների հետ: «Երբեւէ չպետք է դիտարկել մշակույթն իբրեւ նեղ ոլորտ: Մշակույթը մեր ամբողջ կյանքն է, այդ թվում՝ նաեւ քաղաքական»:

ԱՍՈՒԼԻՍ

ԵԱՀԿ ներկայացուցիչները հորդորում են նախաձեռնել ընտրական բարեփոխումներ

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Առաջիկայում կհրապարակվի ԵԱՀԿ ժողովրդավարական հաստատությունների եւ մարդու իրավունքների գրասենյակի վերջնական զեկույցը ՀՀ խորհրդարանական ընտրությունների վերաբերյալ, որտեղ տեղ կգտնեն Հայաստանում ընտրական գործընթացի բարեփոխմանն ուղղված կոնկրետ առաջարկություններ: Այս մասին հայտարարեցին ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ տնօրեն, դեսպան Քրիստիան Ստրոհալը եւ ԵԱՀԿ ԽՎ պատվիրակության ղեկավար, Հայաստանի խորհրդարանական ընտրություններում ԵԱՀԿ գործող նախագահի կողմից նշանակված հատուկ ներկայացուցիչ Ջովաննի Քեսլերը Հայաստան կատարած երկօրյա այցի ավարտին՝ հուլիսի 22-ի կայացած ասուլիսում:

ԵԱՀԿ բարձրաստիճան ներկայացուցիչները Հայաստանի իշխանությունների հետ հանդիպումներին իրենց հիասթափությունն են արտահայտել երկրում վերջերս անցկացված ընտրությունների կապակցությամբ, չնայած, ըստ նրանց, մայիսի 25-ի խորհրդարանական ընտրությունները նախագահական ընտրությունների համեմատ որոշակի առաջընթաց են արձանագրել քարոզարշավի եւ մամուլի կողմից լուսաբանման հարցերում: Ըստ բանախոսների, ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի եւ ԵԱՀԿ ԽՎ-ի դիտարկման գործընթացը շարունակական է:

Այցի նպատակն էր Հայաստանի իշխանություններին հայտնել ԵԱՀԿ ներկայացուցիչների մտահոգությունը: ԵԱՀԿ բարձրաստիճան ներկայացուցիչները հատկապես առաջնային են համարում ընտրությունների վարչարարության եւ օրենսդրության շրջանակում կատարվելիք բարեփոխումները եւ վերջին ընտրություններում իրավախախտումներ կատարած անձանց պատասխանատվության՝ քաղաքական եւ վարչական, ենթարկելու անհրաժեշտությունը: Վերջինը, ըստ Ջովաննի Քեսլերի, պայմանավորված է անպատժելիության մթնոլորտին վերջ դնելու մտահոգությամբ: Ինչ վերաբերում է օրենսդրական բարեփոխումներին, ապա, ըստ նրա, դրանց պետք է գործուն մասնակցություն ունենան թե՛ իշխանության եկած կոալիցիոն ուժերը, թե՛ ընդդիմությունը: Ստրոհալի խոսքերով, աշնանից իր ղեկավարած գրասենյակը ակնկալում է այդ բարեփոխումների նախաձեռնումը եւ պատրաստ է գործուն աջակցություն ցուցաբերել:

ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ տնօրենը նաեւ նշեց, որ հաջողությունների կարգին է դասում քրեակատարողական հաստատությունների մոնիտորինգի նպատակով հասարակական խորհրդի ստեղծումը, մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ամրապնդումը մի շարք ոլորտներում, այդ թվում դատական համակարգի անկախության, վարչական եւ նախնական կալանքի հարցերում, ինչպես նաեւ հասարակական եւ տնտեսական կյանքում կանանց հավասար մասնակցության ապահովման գործում ՀՀ իշխանությունների ձեռնարկած կոնկրետ քայլերը:

Ի պատասխան լրագրողի հարցին, թե ինչ երաշխիքներ կան, որ Հայաստանի իշխանությունները իրոք կփորձեն շտկել արձանագրված խախտումներն ու թերությունները, Քրիստիան Ստրոհալը նշեց, որ իրենց տպավորությամբ՝ Հայաստանը լուրջ է մոտենում իր ստանձնած պարտավորություններին: Ջովաննի Քեսլերն էլ նշեց, որ իրենք կարող են օժանդակել, «սակայն երաշխիքները պետք է գան Հայաստանից»:

Մահափորձ Էրեբունու թաղապետ Մհեր Սեդրակյանի դեմ

Սկիզբը՝ էջ 1

Ըստ էության, մեզ ոչինչ չցանկացան հայտնել թաղապետարանից, որի շենքի պատուհաններից լավ տեսանելի է բենզալցակայանի տարածքը:

Որոշ ենթադրությունների համաձայն, պայթյունը տեղի է ունեցել վարորդի նստատեղին բավականին մոտ, սակայն մեքենայի հատկությունների շնորհիվ Մհեր Սեդրակյանը պաշտպանվել է: Ելնելով մեքենայի վնասված մասի, ինչպես նաեւ այլ հանգամանքների մասին նախնական տեղեկություններից, տպավորությունն այնպիսին է, որ մեքենայում եղել է եւս մեկը՝ որպես վարորդ: Սակայն այս պարագան հնարավոր չեղավ ճշտել:

Էրեբունիում հիվանդանոցի վերակենդանացման բաժանմունքի բժիշկներից մեկից տեղեկացանք, որ Մհեր Սեդրակյանը հիվանդանոց է հասցվել ոչ շտապօգնության մեքենայով: Էրեբունու համայնքապետի մոտ եղել են կոնքոսկրի կոտրվածքներ, օտար մասնիկներ հյուսվածքներում: Կատարվել է վիրահատություն, առաջնային վիրաբուժական մշակում: Մհեր Սեդրակյանի վիճակը երեկ ժամը 17:00-ի դրությամբ կայուն ծանր էր:

Հիվանդանոցում էին գտնվում մայրաքաղաքի տարբեր համայնքների թաղապետներ, պաշտոնատար այլ անձինք: Մասնավոր զրույցներից պարզ չդարձավ որեւէ հստակ վարկած: Սակայն հաշվի առնելով ՀՀԿ Էրեբունու տարածքային կառույցի ղեկավար Մհեր Սեդրակյանի անվան հետ կապված նախկին պատմությունները, մասնավորապես թաղապետի ընտրության առնչությամբ, խիստ մոտավոր վարկածներից ավելի հավանական կլինեն ընտրական գործընթացների եւ համայնքապետի գործունեության հետ կապվածները:

Ա. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Համայնքներին՝ գույքահարկի ու հողի հարկի հավաքման իրավասություններ

Դեռեւս ընթացքի մեջ գտնվող միջոցառումը քաղաքապետարանն այնքան էր կարեւորել, որ հարկային ու համայնքային մարմինների, լրագրողների մասնակցությամբ բազմամարդ սեմինար էր հրավիրել: Բանն այն է, որ մշտապես աղքատիկ բյուջեից տրտնջացող համայնքները կարող են ֆինանսապես առույգանալ իրենց տարածքից գույքահարկի ու հողի հարկի հավաքումն անմիջապես իրենք իրականացնելու պարագայում:

Անմիջապես համայնքից հավաքողն ավելի լավատեղյակ է տարածքի անցուդարձին եւ, բնական է, ավելի արդյունավետ կիրականացնի հարկահավաքությունը սկզբում ֆիզիկական, մի քանի տարի անց՝ նաեւ իրավաբանական անձանցից: Սեմինարին մասնակից մասնագետների խոստովանությամբ, հարկայինները մինչ այժմ այնքան էլ շահագրգռված չէին իրենց աշխատանքի այդ մասնաբաժնով:

Գույքահարկի, հողի հարկի վերաբերյալ համայնքային տվյալների բազան արդեն իսկ հանձնվել է Նոր Նորքի, Քանաքեռի, Զեյթունի, Ավանի, Արաբկիրի ու Կենտրոնի քաղաքապետարաններին: Մնացած 7 համայնքներին տեղեկատվության փոխանցումը մինչեւ սեպտեմբեր կավարտվի: Այսուհետեւ քաղաքապետարանները ոչ միայն իրենք կգանձեն, այլեւ իրենք կհաշվարկեն գույքահարկի կանխատեսվող եւ իրական չափերը: Ըստ հարկային պետական ծառայության պետի տեղակալ Արմեն Ալավերդյանի, դրույքաչափերի փոփոխություն նախատեսված չէ: Գույքահարկն առայժմ գնահատվելու է բալանսային արժեքով, ամեն տարի շենքի, շինության, ավտոտնակի ու ավտոմեքենայի հնարավոր մաշվածության ցուցանիշները հաշվարկելով: Կենտրոն համայնքի գլխավոր մասնագետ ներկայացուցիչ Սամվել Միքայելյանի վկայությամբ, նման սկզբունքով հաշվարկներ անելու արդյունքում բարձրահարկ մի հսկա շենքի արժեքը «հասել» է 2 մլն դրամի:

Եկող տարվանից գույքահարկի գնահատումը կիրականացվի ըստ շուկայական արժեքի: Այս իրողությունը ոչ միայն կբացառի անհեթեթությունները, այլեւ համայնքային բյուջեներ դրամական մեծ հոսքերի պատճառ կդառնա: Քանի որ այս ամենը քաղաքապետարանների աշխատողների համար նորույթ է, առայժմ հարկային կառույցների մասնագետները տեսական ու գործնական օգնություն կցուցաբերեն նրանց: Ամենադժվար փոփոխությունը, թերեւս, սպասվում է այն բնակիչներին, ովքեր բոլորովին անտեղյակ են, որ գույքի տուրք վճարելու պարտավորություն ունեն: Կան մարդիկ, ովքեր նաեւ չգրանցված, այսինքն՝ չարժեքավորված գույք ունեն՝ տուն, ավտոտնակ, ինքնակամ կառույցներ: Այսինքն՝ յուրաքանչյուր համայնքում աշխատանքային նոր ճակատ է բացվելու: Հատուկ խմբեր ստեղծելու անհրաժեշտություն կլինի, որոնք պիտի զբաղվեն թաքնված գույքատեսակների հայտնաբերումով ու գրանցումով:

Ասենք, որ հարկայիններն իրենց իրավունքների այդ փոքրիկ պատառը հանձնել են համայնքներին միայն ֆիզիկական անձանց կտրվածքով: Իրավաբանական անձանցից գույքահարկի հավաքման առաքելությունը համայնքներին կտրամադրվի միայն 2006 թ.: Հիմա նրանք այդքան մեծ բեռ չեն կարող վերցնել ոչ օրենքով, ոչ էլ հնարավորությունների ծավալներով:

Տեղեկատվական բազայի փոխանցման եւ տվյալների մշակման գործընթացում ի՞նչ դժվարությունների են բախվում համայնքները: Սամվել Միքայելյանը, օրինակ, նշում է, որ Կենտրոն համայնքում շատ է հանդիպում գույքի կրկնակի գրանցման փաստը: Մի ցուցակի համաձայն, ասենք, քաղաքացին, իբր գույքի պարտք ունի 1000 դրամ, մեկ այլ ցուցակով՝ 5000: Դա, իհարկե, մայր քաղաքում տիրող խառնաշփոթի արտահայտություն է, որ անփոփոխ հանձնվում է քաղաքապետարանին: Վերջինս, եթե մտադիր է հստակ աշխատել, մուտքագրումների, զտումների տեխնիկական աշխատանք պիտի իրականացնի: Կան նաեւ այլ խնդիրներ, երբ, ասենք, գույքը 1998 թ. գնահատվել է մի գնով, 2001 թ., որպես վերագնահատում, կադաստրն այլ արժեք է սահմանել: Մի խոսքով՝ արդեն խորացած, բարդացած խնդիրներ են, որոնք եթե պիտի ճշտվեն, ապա միայն հարկայինների, կադաստրի, պետավտոտեսչության համատեղ աշխատանքով:

Ըստ Արմեն Ալավերդյանի, մինչ այժմ ֆիզիկական անձանցից գանձվող գույքահարկի գումարների 50-60 տոկոսը հավաքվել է փոխադրամիջոցներից: Այսօր միայն Երեւանում 100 հազարից ավելի բենզինով ու գազով շահագործվող մեքենաներ կան: Այստեղ էլ խնդիրների կուտակում կա, որոնք պիտի պարզաբանեն համայնքները, եթե ուզում են բյուջե գնացող գումարներից կորուստներ չունենալ: Ասենք, մեքենան պապը հավաստագրով հանձնել է թոռանը, որն ապրում է այլ համայնքում: Այսինքն՝ մի համայնքում գրանցված գույքի հարկը կարող է բաժին հասնել այլ համայնքի:

Փաստորեն, Երեւանի 12 համայնքներում տեղեկատվական 12 ինքնուրույն բազաներ են ստեղծվում՝ ամեն մեկն իր համար, միմյանցից անկախ: Միասնական կենտրոն չկա, որը հավաքի, մշակի ու վերլուծի ընդհանուր տեղեկատվությունը: Այն ձեռքի տակ ունենալով, ճշգրտումների գործընթացն ավելի արագ առաջ կգնա: Առայժմ, սակայն, պարզ չէ, թե իշխանության ո՞ր օղակում (քաղաքապետարան, հարկային ծառայություն, թե տարածքային կառավարում) կստեղծվի հարկային միասնական տեղեկատվությանը տիրապետող նոր կառույցը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔԻՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կանադահայ երիտասարդները մշտապես կվերադառնան հայրենիք

Առաջին այցից հետո

Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբն արդեն չորս տարի համագործակցում է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության սկաուտական խմբերի հետ: Սփյուռքահայ երիտասարդները այցելում են Հայաստան ոչ որպես զբոսաշրջիկներ, այլ՝ հայրենիքը շենացնողներ: Նախապես տեղեկանալով, թե հայրենի ո՞ր օջախներն են կարոտ ուշադրության, վերանորոգման ու բարեկարգման, նրանք հովանավորներից որոշակի օժանդակություն են ստանում ու գալով հայրենիք՝ աշխատելու հետ մեկտեղ շրջագայում են:

Մոնրեալից ժամանած մի խումբ կանադահայեր հուլիսի 14-30-ը հյուրընկալվել են Երեւանի մանկական վերականգնողական կենտրոնում, որը կարիք ունի խաղահրապարակների մաքրման, ծաղկապատման, սենյակների վերանորոգման եւ բարեկարգման այլ աշխատանքների:

Կենտրոնի աշխատակազմի եւ այնտեղ բուժվող երեխաների հետ ամենօրյա շփումները սփյուռքահայ երիտասարդներին ավելի ճանաչելի եւ շոշափելի են դարձնում հայաստանյան իրականությունը: Ծանոթության առաջին պահից հիանում ես նրանց վարժ ու սահուն հայերենով ու վերստին համոզվում, որ կանադահայերն, իրոք, խստապահանջ են մայրենի լեզուն պահպանելու խնդրում: Երիտասարդներից շատերն առաջին անգամ են հայրենիքում: Մեր երեկվա հանդիպման ընթացքում նրանք խոսեցին տարբեր հարցերի մասին. ինչպե՞ս են զգում Հայաստանում, հարազա՞տ միջավայրում են, ի՞նչ տպավորություններ ունեն, ինչ փոփոխություններ կլինեն նրանց կյանքում հայրենիք այցելելուց հետո եւ այլն:

Խմբի ղեկավար Լոռի Քուչիկյանը հայտնեց, որ սա Մոնրեալից եկած առաջին սկաուտական խումբն է, որի 3 շաբաթյա փորձառությունը կփոխանցվի հայրենիքում դեռեւս չեղած երիտասարդներին: Կգան նորանոր խմբեր եւ իրենց հայրենասիրությունը կարտահայտեն կոնկրետ գործերով: Այս խումբն ուրախ է ու խանդավառ, քանի որ հայրենիքում օգտակար գործ կատարելու ու հայրենի բնությամբ հիանալու փափագն արդեն իրականություն է դարձել:

Նախորդ օրն, իրենց խոսքով, «խենթանալիք» Սեւանում էին անցկացրել ու լավ այրվել: Երջանիկ են, որ ամենուրեք հայերեն են խոսում, որ մարդկանց օգնելու ու բարի գործ կատարելու հնարավորություն ունեն: Աշխատասիրությամբ ամենից շատ աչքի է ընկել Թենին, որին գովեցին բոլորը: Նա այնպես է տարվում աշխատանքով, որ մոռանում է անգամ ճաշելը:

Բոլորն էլ իրենց կապված են զգում հայրենիքին, խորթության որեւէ զգացում չունեն: Մարդիկ այնքան հարազատ են ու ջերմ, որ իրենք տուն դառնալու ցանկություն չունեն: Նույնիսկ էլ. փոստով ծնողներին նամակ են գրել, որ նրանց բնավ չեն կարոտել:

Հայաստանում մի քանի տարի հետո հաստատվելու մտադրություն ունեն գրեթե բոլորը: Արենը նշեց, որ գալուց առաջ մի տեսակ վախ ուներ, թե իրեն օտար պիտի զգա այստեղ, բայց հիմա իրեն հայաստանցի է զգում, անգամ զբոսաշրջիկի տպավորություն չի ուզում թողնել, որպեսզի չտարբերվի տեղացիներից: Հայաստանյան կյանքի դժվարությունները նրան չեն վախեցնում, որովհետեւ մարդիկ այստեղ ավելի հեշտ են դիմանում դրանց: Հենց այդ պատճառով էլ իր աչքին դրանք սարսափելի չեն թվում:

Երիտասարդների համար Երեւանում կյանքն ավելի հետաքրքրական է, քան Մոնրեալում, ուր երեկոյան ժամը 10-ից հետո դրսում լինելը տարօրինակ է համարվում, չկան համեղ մրգեր, հատկապես ծիրան, որի համից նրանք ուղղակի չեն կշտանում:

Երեւանի ջուրը, Սեւանի սիգը, Հայաստանի լոլիկն ու վարունգը փնտրված ու չգտնված են Մոնրեալում:

Հայրենիքի համն ու հոտը նրանք ճաշակում են այստեղ ու վերադառնալու եւ մշտապես հաստատվելու վերջնական որոշում կայացնում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԳՆ-10

Գիտական գրադարան ԼՂՀ ԱԳՆ-ում

Հուլիսի 23-ին լրանում է ԼՂՀ արտգործնախարարության ստեղծման 10-ամյակը: Հոբելյանի կապակցությամբ հուլիսի 29-30-ը Ստեփանակերտում տեղի կունենա արտաքին գերատեսչության եւ արտերկրում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:

Տոնական միջոցառումների սկիզբ կարելի է համարել հուլիսի 22-ին ԱԳՆ-ում գիտական գրադարանի բացումը: Այն ստեղծվել է բելգիաբնակ Ջոն Մալքոլմի (Հովհաննես Մելքոն-Բեկ) հովանավորությամբ: Պարոն Հովհաննես Մելքոն-Բեկը երկար տարիներ եղել է Բելգիայի թագավորական տան բժիշկը: Տարիներ առաջ Օքսֆորդի արխիվներում հայտնաբերելով իր տոհմածառը՝ նա պարզել է իր արցախյան արմատները եւ ներկայումս ձգտում է հովանավորչական ու բարեգործական այլ առաքելություններով կապ ստեղծել իր նախնիների երկրի հետ: Բացի ԱԳՆ-ում գրադարանի ստեղծումից, նա նյութապես հովանավորում է չորս արցախյան ընտանիքների: Շուշի քաղաքի պատվավոր քաղաքացի է, որտեղ հասցրել է նաեւ տուն վերանորոգել:

Նախանշվող հոբելյանական միջոցառումները, ԼՂՀ արտգործնախարար Աշոտ Ղուլյանի խոսքերով, մեկ տասնամյակի ընթացքում իրականացրած գործունեության յուրօրինակ հաշվետվություն են, ինչպես նաեւ՝ առաջիկա անելիքները ուրվագծելու եւ համակարգելու լավագույն հնարավորություն: Կարճ բնութագրելով իրենց գործունեության էությունը, Ա. Ղուլյանը նշեց, որ այն եղել ու մնում է ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու միջոցով Արցախը միջազգային ճանաչման ներկայացնելու խնդրի իրագործումը: Անցած տասնամյակում, ինքնուրույն գործունեություն ծավալելով եւ ՀՀ ԱԳՆ-ի հետ համագործակցելով, գերատեսչությունը կարողացել է լուրջ առաջընթաց արձանագրել, ինչը փաստում են նաեւ Արցախ այցելող հյուրերը: Նախարարության մեկ տասնյակից ավելի աշխատակիցներ ուսանել ու վերապատրաստվել են արտերկրի մի շարք հեղինակավոր հաստատություններում, եւ այսօր կարելի է ասել՝ արտգործնախարարությունն ապահովված է անհրաժեշտ մասնագետ կադրերով:

Վերջում նախարարը ԼՂՀ ԱԳՆ տասնամյակի առթիվ թողարկված հուշամեդալով պարգեւատրեց Հովհաննես Մելքոն-Բեկին՝ գերատեսչության, հանրապետության մտավորականության եւ երկրի իշխանությունների անունից շնորհակալություն հայտնելով բարերարին:

Իր հերթին Հովհաննես Մելքոն-Բեկը հիացմունք հայտնեց արցախցիների հերոսական ոգու համար, գտնելով, որ ամեն մի հայ, աշխարհի որ ծագում էլ լինի, պարտավոր է իր կարեցածի չափով սատար կանգնել Արցախի զորացմանը:

Միջոցառմանը մասնակցող՝ մտավորականության տարբեր ներկայացուցիչներ իրենց առաջին նվերը մատուցեցին գրադարանին թե՛ մեծարժեք գրքերով եւ թե՛ ֆինանսապես: Բոլորի ելույթներում այն համոզմունքն էր իշխում, որ նորաբաց մասնագիտական-դիվանագիտական գրադարանը իրոք կծառայի իր նպատակին:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Կառուցվում է փախստականների համար

Նորվեգիայի փախստականների խորհուրդը անցյալ տարի նախաձեռնեց եւ սկսեց ֆինանսավորել քոթեջային տիպի բնակարանների կառուցումը Գյումրիում ապաստանած մոտ 80 փախստական ընտանիքների համար: Եւս 15 այդպիսի ընտանիքների խնդիրը բնակարանի գնման վկայագրերի տրամադրմամբ լուծելու վերաբերյալ փոխըմբռնման հուշագիր ստորագրվեց Հայաստանում ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով հանձնակատարի եւ ԱՄՆ ՄԶԳ-ի ներկայացուցչության միջեւ: Ապագա Նորվեգական թաղամասում իրականացվող առաջին ծրագրով այստեղ այժմ առաջ է տարվում 34 քոթեջների կառուցումը: Տեղի պատասխանատուների հավաստմամբ՝ շինարարությունը հաջողությամբ է ընթանում, եւ մինչեւ այս տարեվերջ այդ կառույցները շահագործման կհանձնվեն՝ բնակարանամուտի ուրախություն պարգեւելով փախստական ընտանիքների առաջին խմբին:

Ընթացիկ տարում կսկսվի եւս 9 քոթեջների կառուցումը, եթե դրանց համար նախատեսված տարածքը ժամանակին ազատվի տնակներից: Այս երկրորդ ծրագիրը, որը եւս հաջողության դեպքում շարունակություն կունենա, այժմ նախագծային-նախապատրաստական աշխատանքների փուլում է:

Գ. Մ.

Քաղաք

Գյումրին այսօր դեռ շինհրապարակ է. իսկ վա՞ղը...

«Լինսի» ծրագիրն այս տարի ավարտվելու է, որից հետո հայտնի չէ

Գյումրու գրեթե ամբողջ տարածքում, տարբեր թաղամասերում շարունակվում է զնգալ շինարարի մուրճը: Անգամ ամենահոռետես աչքը չի կարող ժխտել, չտեսնել քաղաքի կառուցման հեւքը, տիրող շինարարական եռուզեռը, որին նայելիս հոգիդ թեթեւանում է, լցվում պայծառ մի զգացումով: Արարման այդ հեւքին, հառնող մեկը մեկից գեղեցիկ շենքերին ի տես ուզում ես հավատալ, որ տակավին վիրավոր քաղաքի վերքերը մի օր կբուժվեն...

Սակայն երկրաշարժից այսքան տարի անօթեւան հազարավոր գյումրեցի ընտանիքներին, որոնք նոր-նոր կարծես թե սկսել էին հավատալ իրենց բնակարան ունենալու հեռանկարին, վերջերս կրկին կասկածն ու անհանգստությունն է պատել: Անհանգստություն, որի առաջին նշաններն իրենք իշխանության պատասխանատուներն են տվել: Խնդիրը կապված է քաղաքում այսօր իրականացվող լայնածավալ բնակարանաշինության հիմնական ֆինանսավորող «Լինսի» ծրագրի, դրա մոտեցող ավարտի հետ: Հայտնի է դարձել, որ շինարարներն արդեն կարող են չհասցնել ծրագիրը լիարժեք ավարտել պայմանագրային խստիվ սահմանված ժամկետում՝ առաջիկա հոկտեմբեր ամսին, ինչի դեպքում «Լինսի» հիմնադրամը պարզապես չի ֆինանսավորի կիսատ մնացած աշխատանքները: Քաղաքում հատկապես այս մտահոգության հետ են կապում շաբաթներ առաջ հանրապետության մի քանի պաշտոնատարների, այդ թվում նախագահ Քոչարյանի հուլիսի 3-ի իրար հաջորդած այցելությունները Գյումրի եւ հատկապես հիմնադրամի կառույցներ: Ճիշտ է, տեղի պատասխանատուները հավաստիացնում են, որ ամեն ինչ արվում է եւ կարվի շինաշխատանքներն ըստ սահմանված ժամանակացույցի իրականացնելու համար, սակայն այս դեպքում էլ հարց է առաջանում, թե նույնիսկ այդ դեպքում դա չի՞ արվի որակի հաշվին: Եվ երկրորդ, հաղորդվել է նաեւ, որ ժամկետները չխախտելու համար թվով ինը շենքերում նախատեսվածից մեկ հարկ պակաս կկառուցվի, ինչը հավասար է 90 բնակարանի կորստի: Այդքան թվով ընտանիքներ, որոնց հետ քաղաքապետարանն ավելի վաղ անհատական պայմանագրեր էր կնքել՝ յուրաքանչյուրին նախապես ամրացնելով կառուցվելիք կոնկրետ հասցեական բնակարան, զրկվում են այս տարվա սպասված բնակարանից եւ մնում անորոշության մեջ:

Բայց սա էլ դեռ բոլորը չէ:

Բնակարանային խնդիրը 2003-ին չի լուծվի

Այս տարի Գյումրիում, եթե մեր տվյալները ճիշտ են, շահագործման է հանձնվելու 2643 բնակարան: Ի դեպ՝ սա հետխորհրդային տարիների համար աննախադեպ թիվ է: Ինչպես ասացինք, դրանց մեծ մասը կառուցվում է «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով: «Հույս» թաղամասում 64 բնակարան կհանձնվի ամերիկացի բարերար Ջոն Հանթսմանի ներդրումներով, 101 բնակարան քաղաքում կառուցվում է պետական միջոցներով: Տարվա ծրագրով նախատեսված բոլոր բնակարանների հանձնման դեպքում էլ քաղաքում կմնա երկրաշարժից անօթեւան 7236 ընտանիք: Քաղաքապետի հավաստմամբ՝ նրանցից 2000-ին մինչեւ տարեվերջ կտրվեն բնակարանի գնման վկայագրեր: Նույնիսկ այս դեպքում էլ 5000-ից ավելի ընտանիքների խնդիրը կմնա...

«Ազգի» մեր հրապարակումներում նախկինում, նշելով հանդերձ վերջին տարիներին կատարվող ծավալուն աշխատանքը, բազմիցս ենք կասկածներ հայտնել Գյումրիում երկրաշարժից անօթեւանների բնակարանային խնդիրը խոստացվող ժամկետներում լուծելու հնարավորության մասին: Ճիշտն ասած՝ տվյալ դեպքում ժամկետային այս «զանցառությունը» չէ, որ անհանգստացնում է: Ամբողջ խնդիրն այն է, որ հայտնի չէ, թե այս տարի «Լինսի» ծրագիրն ավարտելուց հետո եկող տարի ինչ է լինելու, պետությունը ձեռքերը լվանալու ու հե՞տ է քաշվելու, թե՞... Ահա թերեւս այս հարցերն են, որ դարձել են գյումրեցու ամենամեծ մտահոգության ու տագնապի առարկան: Այս անորոշությունը:

Այդ անորոշությունը, որքան մեզ հայտնի է, ոչ մի իշխանավոր առայժմ չի փորձել առարկայորեն փարատել...

Իսկ մշակութային օջախները կհանձնվեն ժամանակին

«Լինսի» հիմնադրամի մյուս ծրագրով Գյումրիում նորոգվում կամ վերակառուցվում են մշակութային այնպիսի օջախների շենքերը, ինչպիսիք են Վարդան Աճեմյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնը, քանդակագործ Սերգեյ Մերկուրովի տուն-թանգարանը, Ասլամազյան քույրերի պատկերասրահը, ինչպես եւ Սինասի թանգարանը Ջաջուռ գյուղում: Դրանք բոլորը նախատեսվում է հանձնել մինչեւ հոկտեմբերի 10-ը: Ոլորտի պատասխանատուների հավաստմամբ՝ այս աշխատանքները կատարվում են եւ կավարտվեն ըստ ժամանակացույցի:

Այս տարի նաեւ ծրագրված է պետական միջոցներով ձեռնարկել Մհեր Մկրտչյանի թանգարանի համար նախատեսված շենքի, մարզի Աշոցք, Ախուրյան, Այգաբաց գյուղերի մշակույթի տների ամրացման, Մայիսյան գյուղում՝ նորի կառուցման աշխատանքները: Ուրախանալով կատարվող աշխատանքներով, հիշեցման կարգով ասենք, որ Գյումրիում լուրջ հոգածության կարիք են զգում նաեւ գիտամշակութային ու մշակութային այնպիսի օջախներ, ինչպիսիք են մասնավորապես Շիրակի երկրագիտական թանգարանը, Տիգրանյանների թանգարանը

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
ԳՅՈՒՄՐԻ

Հասարակությունը՝ խարդավանքների զոհ

Խմբագրությունս այնքան էլ համաձայն չէ ստորեւ արտահայտված որոշ մտքերին: Անկախ «պատվիրված» հոդվածներից, որոնք մեր իրականության դժբախտ մասն են կազմում, եղել են նաեւ արդար քննադատություններ մեր մայրաքաղաքի նախկին քաղաքապետի ու նրա անմիջական օգնականների հասցեին: Դրանք կլինեն նաեւ նոր քաղաքապետի օրոք: Դա եւս իրականություն է, որի հետ պետք է վարժվեն մեր բոլոր պաշտոնյաներն ու փորձեն տեղին քննադատություններից օգտվել եւ ոչ թե, ինչպես երբեմն պատահում է, իրենց հերթին պատվեր տան այս կամ այն լրատվամիջոցին:

Որեւէ պատվեր որոշակի վարձատրության դիմաց՝ ենթադրում է որոշակի ծառայություն: Մեզանում վաղուց արդեն պատվիրում են վերջինիս տարատեսակները. սպանություն, հեղինակություն, պաշտոն ունեցող անձի բարոյազրկում՝ պատվիրված հրապարակումների միջոցով եւ այլն:

«Պատվիրողի» համար առաջինը նախընտրելի տարբերակ է, որովհետեւ սպանությունից հետո մոռանում են տվյալ անձի գոյության մասին, եթե հիշում են, այն էլ՝ «չբացահայտված գործի» առիթով:

Երկրորդը, սակայն, «դանդաղ գործողությամբ ռումբ» է, որը մի օր անսպասելի պայթում է՝ բարոյապես հաշմելով պատվիրված զոհին:

Այս մասին շատերը գիտեն, սակայն, որ «պատվերային յուրաքանչյուր ծառայության» իրականացումից հետո հասարակությունն էլ հայտնվում է զոհի կարգավիճակում, գիտեն քչերը:

«Ինչպե՞ս». մասնավորապես Երեւանի նախկին քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանի օրինակով: Հազիվ էր լրացել նրա պաշտոնավարման կես տարին (գուցե ավելի քիչ), երբ լրատվամիջոցներից մի քանիսի հրապարակումների «շնորհիվ» քաղաքապետը հռչակվեց «քաղաքի թշնամի», որը ոչնչացնում է կանաչ տարածքները, քանդում փողոցների ասֆալտը, մայթեզրերը, կտրում խմելու ջուրը:

«Կանաչ տարածքները օրեցօր կրճատվում են, ծառերը հատվում, այսօրվա ծառերի տեղում վաղը սրճարան է հայտնվում: Թատերական հրապարակի զուգարանի տեղում կկառուցվի վիթխարի սրճարան: Երեւանը ուժեղ, համարձակ ու սիրող տիրոջ կարիքն ունի: Քաղաքը նահանջի տեղ այլեւս չունի»:

Արձակագիր Գուրգեն Խանջյանի «Բաց նամակը», որից մեջբերեցինք, որքան էլ զարմանալի թվա, ուղղված է ոչ թե Ռոբերտ Նազարյանին, այլ՝ կրկին նախկին, քաղաքապետ Ալբերտ Բազեյանին («Հայաստանի Հանրապետություն» 12.04.2000 թ.):

Ահազանգը վկայում է, թե ինչ ժառանգություն էր իր նախորդից ստացել Ռոբերտ Նազարյանը, որի մասին, սակայն, նա երբեք չտրտնջաց (համենայն դեպս, մամուլում որեւէ նման տողի չենք հանդիպել):

Ընդհակառակը. «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթին տված իր հարցազրույցում (թիվ 56 եւ 57, 2001 թ.), Նշանակումից վեց ամիս անց, թղթակցի հարցին՝

«Վստա՞հ եք, որ Ձեր պաշտոնավարությունը կտեւի այնքան, որ իրագործեք ունեցած ծրագրերի մի մասը», պատասխանել է.

«Վստահ չեմ, իհարկե, որովհետեւ մեր իրականությունը ցույց է տվել, թե որքան կարճ կյանք ունի մեր երկրի նախարարը, քաղաքապետը: Եթե ես ունենամ խորքային ծրագրեր եւ կյանքի կոչեմ կայուն մեխանիզմներ, քաղաքը, որպես տնտեսական օրգանիզմ, իր ֆունկցիոնալ դերը կատարի, կախված չլինի մարդու տրամադրությունից, ապա ես կհամարեմ, որ կայացել եմ: Իսկ դրա համար ժամանակ է պետք»:

Պաշտոնավարման 2,5 տարիների ընթացքում նախկին քաղաքապետը, իրավիճակային խնդիրներին զուգընթաց, հասցրեց կյանքի կոչել մայրաքաղաքի մի շարք մոռացված ավանդույթներ ու տոներ՝ համաքաղաքային շաբաթօրյակներ, «Էրեբունի-Երեւան»: Մայրաքաղաքում հայտնվեցին գործող ժամացույցներ, աղբարկղեր, վերականգնվեց փողոցների լուսավորությունը: Նրա օրոք ընդլայնվեց Երեւանի քույր-քաղաքների ցանկը: Լիոնի քաղաքապետարանը Երեւանին նվիրաբերեց 40 մարդատար ավտոբուսներ, որոնց առաջին խմբաքանակը վաղուց արդեն երթեւեկում է մայրաքաղաքում, հաջորդն էլ ճանապարհին է: Նախկին քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը չերկյուղեց գլխավորել հանճարեղ Թամանյանի «Հյուսիսային պողոտայի» եւ «Հյուսիսային ճառագայթի» քաղաքաշինական ծրագրերի իրականացումը: Նրա անձով պայմանավորված՝ արտասահմանյան շատ ներդնողներ ներգրավվեցին այդ մեծ եւ հեռանկարային ծրագրում:

Կատարված բոլոր աշխատանքները, տեղի սղության պատճառով, չենք նշում, դրա կարիքն էլ չկա, որովհետեւ այդ մասին ժամանակին խոսվել եւ գրվել է:

Իհարկե, եղել են նաեւ թերություններ. պրն Նազարյանի պաշտոնավարման ժամանակ նույնպես, մայրաքաղաքի կանաչ տարածքները վարձակալության են տրվել: Այդ տարածքները վարձակալած առեւտրի եւ սպասարկման օբյեկտների դե ֆակտո տերերը (ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ) իշխանության ամենաբարձր էշելոններից են կամ նրանց հովանավորյալները: Ահա այս մասին պարբերաբար գրող լրատվամիջոցները միշտ նախընտրել են՝ ասելու փոխարեն, որ ոչ նախկին քաղաքապետները, ոչ էլ այսօրվա գործողը, հող չեն ծախել, այլ որոշակի ժամանակահատվածով վարձակալության են տվել՝ քաղաքային բյուջեն համալրելու նպատակով: Կփոխվե՞ն ժամանակները, քաղաքի ղեկավարների, կանաչ տարածքների նկատմամբ կփոխվե՞ն մոտեցումները, դրանք հետ կվերցվե՞ն: Այժմ դժվար է ասել:

Քննադատելով կյանքի արատավոր երեւույթները՝ ԶԼՄ-ները դրանց մասին հասարակական կարծիք են ձեւավորում, ինչի հետեւանքով տրվում են գնահատականներ, հստակեցվում նոր մոտեցումներ: Պատվիրված լրագրության պարագայում հիմնականում քննադատվում է անձը՝ պաշտոնյան, այլ ոչ թե երեւույթը:

Գիտակցելով այս ամենը՝ հնաբնակ երեւանցիներս մտահոգ ենք. Աստված մի արասցե, եթե նույնտիպի «խաչակրաց արշավանք» սկսվի այս անգամ նոր քաղաքապետ Երվանդ Զախարյանի դեմ: Շատ են պրն Զախարյանի առջեւ ծառացած հրատապ լուծում պահանջող խնդիրները, սակայն հակադարձ համեմատական քիչ՝ մայրաքաղաքի ծանր բեռը նրա հետ կիսելու պատրաստ նվիրյալները:

Այսքանից հետո եթե պարզվի, որ նորանշանակ քաղաքապետը նաեւ «պատվիրվել է», ապա միեւնույն է, նրա կատարած եւ ոչ մի գործ չի արժանանա պատվերն իրականացնող լրատվամիջոցի դրվատանքին: Մինչդեռ մեզանից յուրաքանչյուրը, այդ թվում նաեւ քաղաքապետը, մշտապես կարիք ունի գնահատանքի, ջերմ խոսքի, քաջալերության, այլ ոչ թե՝ արյուն պղտորող բամբասանքի:

Հասկանալով, թե ինչքան դժվար է հրաժարվել պատվերի գայթակղությունից, այնուամենայնիվ, ուզում ենք բարեկամաբար խորհուրդ տալ լրատվամիջոցներից մի քանիսին. «Մարդկանց ուղեղները լվանալու փոխարեն հավատարիմ մնացեք ձեր կոչմանը՝ հասարակությանը տրամադրեք օբյեկտիվ, անկողմնակալ լրատվություն, մանավանդ երբ հասարակությունը չի ուզում մի խումբ մարդկանց խարդավանքների զոհը դառնալ»:

Մի խումբ հնաբնակ երեւանցիներ

ՏՊԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կարօտի աչքերով

Ամբողջ տարի մը բացակայելէ ետք կը վերադառնամ Երեւան, յուլիսեան այս աննախադէպ տօթին:

Առաջին իսկ օրէն կը նետուիմ փողոց, տարի մը առաջ քանդուած փողոցներուն ու մայթերուն վերանորոգուած, վերայարդարուած գեղեցկութիւնը վայելելու: Անհամբեր եմ ու բան մը կորսնցուցածի նման ոտքերս ու աչքերս աջ ու ձախ կը խուզարկեն:

Նոր քանդումներուն քով վերանորոգուածը աչքի չի զարներ: Այնքան հող ու աւազ, քար ու սալաքար կայ կուտակուած հոս ու հոն:

Բաղրամեան փողոցի վերի հատուածը լրիւ փակ է: Թումանեանի մայթերով քալել գրեթէ անհնար է: Օպերայի շուրջի տարածքը՝ երեխաներու, ծերունիներու եւ ընդհանրապէս ժողովուրդի սիրած հաւաքավայրը փակ է ու անջատուած շրջապատի սրճարաններէն: Հրապարակը գոյութիւն չունի, որուն փոխարէն, թիթեղեայ ցանկապատերով եզերուած հսկայ տարածութեան մը մէջ ծանրամարմին մեքենաներ կը ճռնչեն:

Ակներեւ է, որ գործընթացը դանդաղ է: Հարցնելու կարիք չկայ, մեղաւորը միշտ դրամն է: Եթէ այս տեմպով շարունակուի, ով գիտէ երբ կը կարգաւորուի այս քաղաքը:

Գործազրկութեան իրավիճակը քիչ մը հակակշռող մասնաւոր երեւոյթներ չկան, սակայն տարօրինակ սղած մը կայ: Տուներու գիները կրկնապատկուած են, չեմ հասկնար ինչո՞ւ: Կ'ըսեն թէ սփիւռքահայեր սկսած են անշարժ կալուածներ գնել: Ա՞յս է պատճառը. յետո՞յ:

Երթուղային մեքենաները մեծամասնութեամբ նոյնն են՝ հնամաշ, կեղտոտ ու սարտինի տուփ յիշեցնող խճողուածութեամբ:

Չեն պակսած մուրացիկ կիները, ոչ ալ սեմուշկա վաճառողները: Աշխոյժ են բացօթեայ սրճարանները, նրբագեղ ու հրապուրիչ մատուցող աղջիկներով:

Տաքսիներու վարորդները կը յօրանջեն իրենց մեքենաներու ղեկերուն ետեւ, անակնկալ յաճախորդ մը որսալու սպասումին մէջ, կամ ալ հաւաքուած ճատրակ կը խաղան ինքնաշարժին ետեւի կափարիչին վրայ:

Խանութներու վաճառորդուհիները դեռ կը շարունակեն անժպիտ ծառայել: Անտարբեր են ու յոգնած: Աշխատանքային օրը երկար է, իսկ աշխատավարձը՝ չնչին, ինչպէ՞ս ժպտան:

Կասկադը սկսած է բարեզարդուիլ. երեւի սեւ կատուին տեղադրումը այդտեղ պարտաւորեցնող էր:

Չեմ ուզեր վերապրիլ «Զուարթնոց» օդանաւակայանի մղձաւանջը: Աստուած իմ, այս ի՞նչ իրարանցում է, անկանոնութիւն, հրմշտուք... Մարդիկ ինչե՞ր կ'ակնկալէին այդ էտէնեան կոչուածէն:

Երէք նոր արձաններ կը գրաւեն ուշադրութիւնս: Կարապի լիճին մօտ Ա. Բաբաջանեանինն է, որը վերափոխուելէ ու վերատեղադրուելէ ետք, դեռ անհամոզիչ կը թուի: Մարդիկ չեն սիրեր ու չեն թաքցներ իրենց հակակրանքը: Տգեղ արձան մըն է, բզկտուած կիսանդրի մը, որուն աջ ձեռքը օդին մէջ բարձրացած, կարծես ուր որ է հիմա պիտի իջնէ ու ջարդէ գրանիտեայ այդ դաշնամուրը:

Ամերիկեան համալսարանի սանդուղներուն միջեւ զետեղուած Մարշալ Բաղրամեանի արձանը աւելի տանելի է, թէեւ շատ դասական, սակայն մեծ զինուորականին վայել կեցուածքով:

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ նորակառոյց եկեղեցւոյ շրջապատին մէջ, զոյգ ձիերու վրայ, բուրն ի ձեռին խոյացող մեր նոր Սասունցի Դաւիթը՝ Զօրավար Անդրանիկն է: Գեղակառոյց, պատկառազդու, հսկայ պատուանդանի մը վրայ զետեղուած, որուն յետնամասը ներս մխրճուած բաժին մը կայ, մուտք մը, եւ որը աչքէ բաւական հեռու ըլլալուն, արդէն միզարանի վերածուած է:

Այս արձանները տէր, տիրական չունի՞ն: Երանի չանցնէի ետեւէն ու չտեսնէի այդ տեսարանը:

Բայց ո՞ր չտեսնես: Մէկէն յաջողեցար խուսափիլ, միւսէն յաջողեցար խուսափիլ, սակայն այս համատարած աղբակոյտերէն ու զարշահոտերէն ինչպէ՞ս խուսափիս:

Երեւանին նուիրուած որքա՞ն երգեր կան: Հայերը, երեւանցիք մասնաւորաբար կը պաշտեն իրենց քաղաքը, ինչպէ՞ս սիրահարուած են անոր, բայց ո՞ր սիրահարը իր սիրուհին այս վիճակի մէջ կը ձգէ:

Թող տեսահոլովակ պատրաստող բեմադրիչ մը քաջութիւնը ունենայ Երեւանին նուիրուած երգին զուգահեռ, նկարել անոր տգեղութիւնները:

Ժողովո՛ւրդ, «պետութիւն» չեմ ըսեր, որովհետեւ անոնք աւելի «կարեւոր» բաներով զբաղուած են ու, սիրելի երեւանցիներ, ամենայն հայոց մայրաքաղաքին վրայ քիչ մը գուրգուրացէք: Մեր տասնեակ մը պատմական մայրաքաղաքներէն մնացեր է այս մէկ ու միակը. մաքուր պահեցէք ու գեղեցկացուցէք զայն, որպէսզի իրա՛ւ անկեղծ հնչէն իրեն նուիրուած մեր երգերը:

ՅԱԿՈԲ ՄԽՔԱՅԷԼԵԱՆ
ՀԱԼԷՊ-ԵՐԵՒԱՆ

Եգիպտոս-Հայաստան հարաբերությունները օրինակ կարող են ծառայել ամբողջ աշխարհի համար

Հայաստանում Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության դեսպան դոկտ. Բաքրի Ռուշդի Էլ Աճմարիի հետ մեր թղթակցի հարցազրույցը նվիրված է Եգիպտոսի ազգային տոնի՝ 1952 թվի հուլիսի 23-ի հեղափոխության 51-րդ տարեդարձին:

- Շնորհիվ Ձեր ջանքերի, անցյալ դեկտեմբերին Եգիպտոս կատարած մեր այցելության ընթացքում ականատես եղանք հեղափոխության 50-ամյա նվաճումներին: Ասացեք խնդրեմ, որո՞նք են Եգիպտոսի ներկա կառավարության առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրները:

- Կարող եմ ասել, որ նախագահ Հոսնի Մուբարաքի կառավարության առաջնահերթ խնդիրներից են տեխնոլոգիայի առավել զարգացումը, առավել բարձր մակարդակների նվաճումը: Երկրորդ, քանի որ ներկայումս տարեկան ավելի քան մեկ միլիոնով ավելանում է երկրի բնակչությունը (որն այսօր արդեն 70 միլիոն է), կառավարությունը փորձում է մարդկանց գիտակցության բարձրացման միջոցով նվազեցնել նոր ծնունդների թիվը: Տարվում է ընտանիքի ծրագրման հետեւողական գործընթաց, որպեսզի կարողանանք ապագայում յուրաքանչյուրին ապահովել աշխատանքով ու բնակարանով: Երկրում անգործությունը չափազանց փոքր թիվ է կազմում: Փորձում ենք պահպանել դա եւ առավել մեծ թվով դպրոցներ ու հիվանդանոցներ կառուցելով հասնել սոցիալական ապահովության ծառայությունների ավելի բարձր մակարդակների: Մեծ ուշադրություն է դարձվում գյուղատնտեսությանը, ավելի մեծ տարածքներ են տրամադրվում հողագործներին: Գաղտնիք չէ, որ արդեն երկու տասնամյակ Եգիպտոսը ցորեն է ներմուծում, որը չտեսնված երեւույթ է երկրի պատմության մեջ: Եթե ժամանակին զբաղվեինք ընտանիքի ծրագրման հարցերով, այսօր նման խնդիրների առաջ չէինք կանգնի: Այսքանը ներքին բնագավառում:

Ինչ վերաբերում է արտաքին հարաբերություններին, կառավարությունն առաջին հերթին փորձում է ինչքան հնարավոր է շուտ հիմնել արաբական ընդհանուր մի շուկա, որը կպաշտպանի արաբական երկրներին տնտեսական վայրիվերումներից, սննդի պաշարների պակասից: Համագործակցելով որպես մեկ մարմին, երկրները կկարողանան միմյանցից ներմուծել այս կամ այն ապրանքը՝ այլ երկրներից կախվածության մեջ լինելու փոխարեն: Ներկայիս արաբական աշխարհի հարստության չորս տրիլիոն դոլարը ներդրված է արտասահմանում: Ընդհանուր շուկայի ընձեռած առեւտրաշրջանառությունը կնպաստի, որ այս գումարը մնա արաբական աշխարհի եւ ոչ թե արտասահմանյան երկրներում: Սա կարեւոր է ոչ միայն պարենամթերքի հայթայթման, այլեւ մանավանդ անվտանգության, տնտեսական անկախության տեսանկյունից, քանի որ այլ երկրներից կախվածության մեջ չլինելով, արաբական երկրները կկարողանան ինքնաբավ դառնալ եւ ինքնուրույն պաշտպանել իրենց անկախությունը:

Միջազգային ասպարեզում խաղաղության եւ անվտանգության կոչ ենք անում ամբողջ աշխարհին: Շարունակում ենք հակամարտությունները խաղաղ կերպով կարգավորելու եւ փոխադարձ հարգանքի հիման վրա ստեղծված հարաբերությունների սկզբունքներին հավատարիմ մնալ՝ պահանջելով ուրիշներից նույն ձեւով վերաբերվել մեզ:

- Վերջերս ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը այցելեց աֆրիկյան հինգ պետություններ: Դրանից առաջ անգլո-ամերիկյան զորքերը մտան Իրաք եւ տապալեցին Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը: Ինչպե՞ս եք գնահատում Մ. Նահանգների նման միջամտությունը տարածաշրջանի գործերին:

- Միանշանակ պետք է ասել, որ Իրաքի հանդեպ նախագահ Բուշի կատարած քայլը սխալ էր: Պատերազմն անտրամաբանական էր եւ հակաօրինական: Անտեսում էր ՄԱԿ-ի որոշումները: Զանգվածային բնաջնջման զենքի առկայության հիմնախնդիրը մինչեւ օրս ապացուցված չէ: Նախագահ Մուբարաքը բազմիցս զգուշացրեց, որ պատերազմն անցանկալի հետեւանքներ կարող է ունենալ: Նա պահանջում էր, որ անգլո-ամերիկյան զորքերն անհապաղ հեռանան Իրաքից եւ թողնեն, որ ժողովուրդն ինքը որոշի իր ճակատագիրը: Պատերազմի հետեւանքով Իրաքի մեծ մասը խորտակվեց, անմեղ մարդիկ մահացան, տնտեսությունը քայքայվեց, անգործությունը մեծացավ, ազգային-մշակութային հարստությունը, որը միջազգային նշանակություն ուներ, թալանվեց: Ավելին, մինչեւ օրս դեռ ամերիկացի զինվորներ են սպանվում: Խորապես ցավում ենք բոլոր զոհերի համար: Նախագահ Մուբարաքը քանիցս կոչ է արել տարածաշրջանը զանգվածային բնաջնջման զենքերից ազատ գոտի հռչակելու վերաբերյալ՝ պայմանով, որ պահանջը տարածվի բոլոր երկրների՝ ներառյալ Իսրայելի վրա: Իսրայելը չպետք է բացառություն լինի: Հույս ունենք, որ ավելի խելամիտ առաջնորդներ կգան կարգավորելու այդ խնդիրը: Մենք շատ լավ հարաբերություններ ունենք Մ. Նահանգների հետ բոլոր բնագավառներում: Նախագահներ Մուբարաքի ու Բուշի հարաբերությունները բարձր մակարդակի վրա են: Բայց որոշ հարցերում (օրինակ՝ Իրաքի) մենք տարբեր տեսակետներ ունենք: Հույս ունենք, որ շուտով անգլո-ամերիկյան զորքերը կհեռանան Իրաքից: Իրաքն անկախ եւ ինքնիշխան պետություն է, եւ նրա ժողովուրդն ինքը պետք է որոշի իր ապագան եւ ճակատագիրը:

- Եգիպտոսը միշտ էլ նշանակալի տեղ է զբաղեցրել Միջին Արեւելքում: Մեծ է նրա դերը հատկապես այս օրերին, երբ փորձ է արվում լուծելու պաղեստինյան պետության ստեղծման խնդիրը: Ինչպե՞ս եք տեսնում ապագա պաղեստինյան պետության կազմավորման հարցը:

- Եգիպտոսը միշտ էլ պաշտպանել է պաղեստինյան ժողովրդի իրավունքները: Մենք շարունակում ենք եւ հետագայում էլ կշարունակենք պաշտպանել պաղեստինցիներին, որովհետեւ հավատացած ենք, որ ինչպիսին այլ ազգությունները, նրանք եւս իրավունք ունեն իրենց սեփական, անկախ պետությունն ստեղծելու: Եվ ամբողջ աշխարհն է պաշտպանում նրանց այդ իրավունքը: Իսկ թե ինչպիսին ենք տեսնում այդ պետության ստեղծումը, ասեմ, որ նախ իսրայելական զորքերը պետք է դուրս գան գրավյալ տարածքներից եւ պաղեստինա-իսրայելական սահմանը ճանաչվի այն, որ եղել է մինչեւ 1967 թ.-ի պատերազմը: Միաժամանակ Երուսաղեմը, որը քրիստոնյա եւ մահմեդական սրբավայրեր է ընդգրկում, պետք է դառնա Պաղեստինի մայրաքաղաքը: Մենք ողջունում ենք Մ. Նահանգների դերն առաջարկված հաշտության «ուղեցույցի» առնչությամբ եւ հույս ունենք, որ դա կդառնա հիմնաքարը մերձավորարեւելյան այս թնջուկի կարգավորման խնդրում: Բայց դրան հասնելու համար երկու կողմերը՝ Իսրայելն ու Պաղեստինը պարտավոր են ազնվորեն կատարել իրենց պարտավորությունները: Պաղեստինը կատարում է դրանք: Մնում է, որ Իսրայելը նույնպես անցնի իր պարտավորությունների կատարմանը: Հույս ունենք, որ Մ. Նահանգներն ավելի մեծ ճնշում կբանեցնի Իսրայելի վրա այս հարցում:

Ինչպես պաղեստինցի, եւ ընդհանրապես արաբ ժողովուրդներին, այնպես էլ իսրայելցի ժողովրդին մենք խաղաղություն ենք ցանկանում եւ հույս տածում, որ այս թեժ տարածաշրջանում շուտով վերջ կգտնեն թշնամությունները ու դաժանությունները:

- Եվ վերջին հարցը: Ինչքան մեզ հայտնի է, շուտով ավարտելու եք ձեր առաքելությունը Հայաստանում: Այդ առթիվ խնդրում ենք ասել՝ Հայաստան-Եգիպտոս հարաբերությունների բարելավման վերաբերյալ ի՞նչ ակնկալիքներ ունեիք եւ ինչքանո՞վ կարողացաք իրականացնել դրանք:

- Խորապես ցավում եմ, որ մեկնելու եմ այս հրաշալի երկրից: Մոտ 4 տարի ապրեցի այստեղ՝ զգալով ինձ ինչպես իմ տանը: 1999-ի հոկտեմբերին ժամանեցի Հայաստան՝ երկու երկրների հարաբերությունները բոլոր բնագավառներում էլ ավելի բարձր մակարդակի հասցնելու ակնկալիքներով: Դժբախտաբար, օդային ուղիղ գիծ բացելու առաջնահերթ խնդիրը հնարավոր չեղավ լուծել մինչեւ օրս: Ապրանքաշրջանառության ծավալներն ավելացնելը նույնպես չհաջողվեց: Ներկայումս դրանք հասնում են մոտ 250 հազար դոլարի, որը չափազանց համեստ թիվ է եւ չի համապատասխանում մեր երկու երկրների ոչ ցանկություններին, ոչ էլ հնարավորություններին: Դրանք զգալիորեն հետ են մնում մյուս բնագավառներում (քաղաքական, մշակութային, կրթական եւ առողջապահության) արձանագրված հրաշալի արդյունքներից:

Մեզ հաջողվեց գումարել տնտեսական, գիտական եւ տեխնիկական համագործակցության միջկառավարական համատեղ կոմիտեի 3-րդ նիստը, որի արդյունքում ստորագրվեց 6 պայմանագիր: Դա մեծ ձեռքբերում էր. Հայաստանը մասնակցեց Կահիրեի միջազգային տոնավաճառին, իսկ սեպտեմբերին Եգիպտոսը կմասնակցի «Արմէքսպոյին» Երեւանում: Հավատացած ենք, որ այս փոխադարձ մասնակցությունները ցուցահանդես-տոնավաճառներին կխթանեն առեւտրի զարգացմանը մեր երկու երկրների միջեւ: Արդեն ակտիվացել են որոշ գործարար շրջանակներ եւ պատրաստվում են փոխադարձ այցելությունների:

Հաջորդ մեծ հաջողությունը, որը գերազանցեց մեր ակնկալիքներն, առողջապահության բնագավառում է: 1997 թ-ին Երեւանում սկսված գործընթացը, որը 2000-ին շարունակվեց այդ ժամանակվա առողջապահության նախարար Հայկ Նիկողոսյանի առաջնորդած պատվիրակության Եգիպտոս այցելությամբ, այս տարի վերահիմնավորվեց երկու երկրների պատվիրակությունների փոխադարձ այցելություններով: Եվ ամենակարեւորը՝ համաձայնություն ստորագրվեց պատվաստանյութեր եւ ինսուլին արտադրելու Երեւանում ստեղծվելիք համատեղ ձեռնարկությունում, որի վայրն արդեն իսկ որոշված է՝ Ավանում:

Արտադրության կարողությունները գերազանցելու են Հայաստանի պահանջները եւ հնարավոր է լինելու նաեւ արտահանել հարեւան ԱՊՀ երկրներ: Եգիպտոսն այդ բնագավառում առաջատար տեղ է զբաղեցնում աշխարհում:

Կարեւոր ձեռքբերում էր նաեւ Ղպտի ուղղափառ եկեղեցու պետ Ալեքսանդրիայի պապ եւ Սբ. Մարկոսի աթոռի պատրիարք Շենուդա Գ-ի այցը Երեւան՝ Հայ առաքելական եկեղեցու կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ-ի հրավերով: Ստորագրվեց համատեղ հայտարարություն, որը հաստատում է երկու եկեղեցիների եղբայրական սերը հիմնված սրբազան ավանդույթների վրա:

Եզրափակելով, կուզենայի նշել, որ ինձ բախտավոր եմ համարում, որ Եգիպտոսի կառավարությունն ինձ այստեղ՝ Հայաստանում դեսպան նշանակեց: Մեր երկու երկրները երբեք խնդիրներ չեն ունեցել: Մեր հարաբերությունները կարող են օրինակ ծառայել ամբողջ աշխարհին:

Դրանք խորն են, ջերմ եւ ամուր: Իմ ցանկությունն է տեսնել մոտ ապագայում արդյունքներն այն ջանքերի, որոնք հնարավոր եղավ ներդնել: Տեսնել ուղիղ չվերթի, պատվաստանյութերի գործարանի իրականացումը եւ, անշուշտ, եգիպտական առեւտրի կենտրոնի վերաբացումը եւ ապրանքաշրջանառության ծավալների ավելացումը: Այդ բոլորն էլ ավելի են ամրապնդելու մեր դարավոր եղբայրական հարաբերությունները:

Շնորհակալություն:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

«Նայլսաթ». ի՞նչ է դա

«Նայլսաթ» եգիպտական արբանյակային ընկերությունը 1996-ին հիմնված ներդրումային մի կառույց է, որի նպատակն է վերգետնյա հսկողությամբ եւ կապի համապատասխան հարմարություններով արբանյակային ուղիղ հեռարձակումներ իրականացնել բաժանորդների տներում կամ գրասենյակներում:

«Նայլսաթը» երկու արբանյակ է արձակել ցարդ: Առաջինը՝ «Նայլսաթ-101»-ը 1998 թ. ապրիլի 28-ին, իսկ երկրորդը՝ «Նայլսաթ-102»-ը 2000-ի օգոստոսի 17-ին: Իրենից 7 աստիճան դեպի արեւմուտք դիրքով դրանք սպասարկում են ամբողջ Միջին Արեւելքի եւ Հյուսիսային Աֆրիկայի տարածքները: Ունենալով առաջինին բնորոշ հատկանիշներ, երկրորդը հագեցած է հավելյալ հարմարանքով, որով հնարավոր է եվրոպական հեռարձակումներն ուղիղ փոխանցել Միջին Արեւելք Մեծ Բրիտանիայից, Իտալիայից, Հորդանանից, Լիբանանից եւ այլ երկրներից: Հզորության առումով արբանյակները տարածաշրջանի ուժեղագույններն են: 60 սմ տրամագծով ափսեն հեռասփռումը իրականացնում է թվային MPEG 2/DVB տեխնոլոգիաների միջոցով եւ բավարարում է բաժանորդ-ակնդիր-ունկնդրի ամենատարբեր հետաքրքրասիրությունները կրթության, մշակույթի, առողջապահության, լրատվության, երաժշտության եւ զվարճանքի ասպարեզներում, արաբերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն եւ այլ լեզուներով:

Ներկայումս, ըստ մեր ձեռքի տակ եղած տեղեկությունների, հեռարձակվում են ավելի քան 158 հեռուստատեսային ալիքներ եւ կայաններ ու 32 ռադիոալիքներ:

«Նայլսաթը» նաեւ մատակարարում է տեղեկությունների փոխանցման ծառայություններ, այդ թվում նաեւ ինտերնետային արագ ծառայություններ, տվյալների փաթեթի առաքում, լսատեսողական սթրիմինգ եւ այլն:

Արբանյակների գործելու ակնկալված ժամանակը 15 տարի է:

Երախտագիտություն՝ զոհերին եւ հերոսներին

«Մեր հերոսները պատմություն են կերտել: Ուստի նրանց պայքարն ու սխրագործությունը հավերժացնելն անհրաժեշտություն է», այսպիսի տողերով է բացվում 1973 թ. հոկտեմբերի 6-ի հերոսական մարտերին նվիրված հուշահամալիրի տեղեկատու գրքույկը:

Այդ օրը ժամը 14:05-ին եգիպտական օդուժի ինքնաթիռները, հինգ հետեւակային դիվիզիաների, 80 հազար զինվորների եւ նավատորմի աջակցությամբ սկսեցին Սուեզի ջրանցքի 170 կմ երկարությամբ ռազմաճակատի պաշտպանական-ազատագրական հարձակումն Իսրայելի դեմ: Դրա հաջող ավարտով ազատագրվեց սկզբում Ակաբայի ծոցը (Կարմիր ծովում), իսկ հետագայում նաեւ Սինայի ամբողջ տարածքը:

Շրջանակաձեւ հուշահամալիրը, որը գտնվում է Կահիրեի մոտ Նասր քաղաքում, զբաղեցնում է 31 հազար քմ: Բաղկացած է երկու բացօթյա ցուցադրական հրապարակներից (որոնցից առաջինում ներկայացված են պատերազմում եգիպտական բանակի օգտագործած, իսկ երկրորդում՝ իսրայելական բանակից գերեվարված զենքերի նմուշներ), եւ մեկ գլանաձեւ կառույցից (44մ տրամագծով եւ 27 մ բարձրությամբ, գումարած 10.5 մ բարձրությամբ երկաթապղնձե աշտարակով), որի ներսում տեղավորված են հինգ ցուցադրական դահլիճներ, որոնցից 4-ը 50 նստարաններով, պատերազմի տարբեր փուլերն ու դրվագները ներկայացնող ցուցադրությունների համար, իսկ վերջինը՝ գրադարանի, ընթերցարանի եւ համակարգչային տեխնոլոգիաների համար: Գործում են նաեւ հուշանվերների խանութն ու սրճարանը:

Համայնապատկերի գլխավոր ցուցասրահը գլանաձեւ կառույցի վերին հարկում է: Կարելի է հասնել աստիճաններով կամ վերելակով: Նստարաններն ամրացված են դահլիճի մեջտեղում, իսկ շուրջ բոլորը՝ 15 մ բարձրությամբ եւ 136 մ երկարությամբ համայնապատկերն է կիսանկարված, կիսաիրական դրվագներով, որը դանդաղ պտտվում է մինչ լույսերի խաղի, թնդանոթների դղրդյունի եւ ինքնաթիռների ճախրանքի ներքո հանդիսատեսը ծանոթանում է պատերազմի մանրամասնություններին: Օրական 5 ցուցադրումներ են տեղի ունենում, երեքը՝ առավոտյան եւ երկուսը՝ երեկոյան ժամերին: Ցուցադրման լեզուներն են արաբերենից բացի, անգլերենը, ֆրանսերենը, գերմաներենը, իտալերենը, իսպաներենը եւ ճապոներենը: Չափազանց տպավորիչ 45-50 րոպեներ, որոնք ոչ միայն արժանին են մատուցում հերոսական պայքարով հավերժացած ազատամարտիկներին, այլեւ մանավանդ հայրենասիրական ոգով դաստիարակում իրարահաջորդ երիտասարդ սերունդներին:

Էջը պատրաստեց
ՀԱԿՈԲ ԾՈՒԼԻԿՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ինձ համար միշտ էլ եւ զարմանք, եւ հիացմունք է առաջացրել շփումը հայ գրականության եւ հների, եւ նորերի հետ: Դա շփում է մեծ կորուստներ ու հայտնություններ տեսած մի ժողովրդի հետ, որն ի սկզբանե լինելով մեծ քաղաքակրթությունների խաչմերուկում, բախտի եւ ճակատագրի դաժան բերումով, միշտ էլ թարմ է պահել կյանքի, արվեստի ու լույսի նկատմամբ իր զգացողությունը: Եվ այդ ամենաբարձրյալ ու մեծ կորուստների ընչաքնության վերաբերյալ բանաստեղծությունների հիմքում մարդն է՝ բնության մեջ մեծ, բարեհոգի ու լայնացունչ մարդը՝ իր բոլոր կորուստներով, հայտնություններով, ցնծություններով ու հոգու մաքուր ծփանքներով: Վարդեսի՝ բնության մասին գրած բանաստեղծությունները քեզ տեղափոխում են նախամասնական ժամանակների հախուռն ու լուսնկա հոքի մեջ, քեզ պարուրում փաղփչական օրերի ու գույների մաքրությամբ: Ավելի ճիշտ՝ հարստացնում: Իսկ էլ աչքի առաջ կարծես խախտում է չափման երբեք միավորները՝ հենց դրանք մի անգամ եւս հաստատելու նպատակով, խախտում վարպետորեն՝ նույնիսկ մեր համաձայնությունը չհայցելով:

Մամուռներում կորան /Արահետ ու կածան, /Էլ խնկահոտ երկինք /Ու շաղոտ հող չունեմ: /...Լռած զանգ է կյանքս, /Ես՝ ավերակ վանքս, /Էլ աղոթող չունեմ:

Հիշողության բաց դարպասների միջով է նա ուղեկցում դեպի բանաս-

Էդուարդաս Մեժելայտիս

Ինքնամերժումի խիզախությունը

Հրատարակության է պատրաստվում Էդուարդաս Մեժելայտիսի «Այստեղ Հայաստանն է» գիրքը, որում ամփոփված են լիտվացի գրողի Հայաստանին վերաբերող ակնարկները, հոդվածները, նամակներն ու բանաստեղծությունները: Կազմողը եւ առաջաբանի հեղինակը գրականագետ Ֆելիքս Բախչինյանն է, խմբագիրը՝ պատմաբան Լավրենտի Բարսեղյանը: Անդրադարձ է կատարված հայ մի քանի գրողների ստեղծագործություններին՝ Նարեկացուց մինչ Դավոյան: Սույն հրատարակումը վերոհիշյալ գրքից տպագրվում է Համո Սահյանի մահվան 10-ամյակի առիթով (հուլիսի 16) աննշան կրճատումներով:

հեղծության հասնող սթափ գիտակցումը երգի ու արվեստի նկատմամբ իր մշակներին տվել է դասեր, որոնք զգալու եւ հասկանալու համար հարկ է այդ ժամանակահատվածը շերտատել ըստ լայնության ու խորության կտրվածքի, որից հետո միայն կարելի է պատկերացում կազմել տվյալ դարաշրջանի, նրա արվեստագետների, ներհակությունների, խիզախումների ու նաեւ թուլությունների մասին: Եթե ժամանակները եւ նրա վավերագրերը նրա համար են, որ իրենցով բացահայտեն տվյալ ժամանակի մեծ անհատներին, ապա մեծ անհատներն էլ նրա համար են, որպեսզի իրենցով բացահայտեն իրենց ապրած ժամանակները եւ նրա վավերագիրներին: Ինձ համար այդպիսի ազնիվ մշակ է հայ բանաստեղծ Համո Սահյանը:

Նրա մասին առաջին անգամ լսել եմ 70-ական թվականներին, մեր ամենախիզախ բանաստեղծներից մեկից՝ Պարույր Սեւակից: Նա ինձ համար անհասկանալի երկյուղով ու հպարտությամբ էր տալիս նրա անունը՝ շեշտելով նրա զուլալ ու անսպառ ակունքների մասին: Թվում է՝ վարպետ Սեւակի եւ Սահյանի ստեղծագործությունների զուգորդումը կարող է ժխտել այս պնդումը, բայց ներքին խորքերի գիտական ու ազնիվ քննությունը նրանց իրենց բոլոր աղերսներով մերձեցնում է միմյանց՝ ի մի բերում ինքնամերժումի՝ արվեստի համար դժվարին մի կետի վրա: Այստեղ սկսվում է արվեստի մեծ կյանքը կամ կյանքի մեծ արվեստը: Ապագա տարիները ցույց տվեցին, որ իմ բարեկամ Սեւակը երիցս իրավացի էր: Հայաստանում այն (ըստ իս) թյուր կարծիքը կար, թե Համո Սահյանը սոսկ բնության բանաստեղծ է: Սակայն բնությունը Սահյանի մոտ պոեզիայի, ցավի, ուրախության ու հրճվանքի վերածված այնպիսի միացումներ է, որին պետք է ոչ թե պահանջներ ներկայացնել, այլ ենթարկվել: Այդպես հնազանդվում ես ուսերին իջնող ջրվեժին, հայրական հոգնած աչքին, հոգուդ քո հավանելիք բեռին: Նրա համար մետաֆորը, խանդը եւ ալեգորիան այդ բնությանն օժտում են մի պատրանքով, որ որքան անհավանական է, նույնքան հավաստի, որքան անբնական, նույնքան անառարկելի:

-Արժեքավորը, կարեւորն ու գնահատելին այն է, որ նրա նույնիսկ սոսկ

վելի ճիշտ՝ մինչեւ այդ օրերը հասցնում մարդու զգացմունքի, կարոտի, սիրո ու ցավի երկարակեցության տարածքները, լայնացնում նրա կենսագրության սահմանները: Հենց դրանով է Սահյանն ընթերցողի մեջ ավելացնում գույնի, տարածության ու անաղարտության նոր շերտեր: Հենց դրանով է նա մեզ մասնակիցը դարձնում բոլոր ու բոլոր ժամանակներին, կրճատում մարդու մարդկայնությամբ հարստանալու այն ժամկետները, ինչն արվեստի նպատակն է եղել ի սկզբանե: Եթե բանաստեղծ Սահյանը ոչինչ ստեղծած չլիներ, նրա բնապաշտական երգերն իսկ բավական են նրան դասելու հայ (եւ ոչ միայն հայ) պոեզիայի նվիրյալ մեծերի շարքում:

...Իմ արցունքների հասիկները տաք /Ես թաղել էի /Գերեզմանոցի սալերի վրա: /Մազամասեր են արձակել նրանք, /Ծլել են նրանք սեւ սալերի մեջ. /Եվ կանաչ-կանաչ մամուռ են դարձել /Իմ արցունքների հասիկները տաք /Գերեզմանոցի սալերի վրա /Եվ սալերի տակ...

Սա ռոմանտիզմի եւ ռեալիզմի, մահվան եւ անմահության հաստատման տխուր ու հիասքանչ մի ձոն է, որի կատարման վարպետությունն իսկ գերազանցում է իր իսկ թեմայի բերած ողբերգությունը, կյանքն իր անմերժելի վախճանով հանդերձ դարձնում ոչ այնքան զարհուրելի, որին մեզ հաշտեցրել են արվեստի սառը դպրոցները:

Մեծ բնության հետ այսպիսի մեծ երկխոսությունը մեզ ազատում է այն հարցից, թե բանաստեղծն արվեստի ինչ սկզբունքներով է աշխատում (դասական, մոդեռնիստական), որ դարաշրջանում է ապրել (հին վեդաների՞, Վերածննդի՞, թե՞ սիմվոլիզմի): Նրա համար կարեւորը նյութի հաղթահարումն է՝ ազնիվ դիմադրության այն ճանապարհը, որ մեզ հասու է դարձնում այլ լեզուներով ու դարաշրջաններում ստեղծված պոեզիայի պտուղներին:

Բանաստեղծ Սահյանի համար կերպարային լիարժեքության իրավունք են ստացել Հիշողությունը եւ Ցավը, դրանք այն ազնիվ ու խոստացյալ փայտերն են, որոնցից ստեղծվել է նրա պոեզիայի խաչը:

Օրը մթնեց, ժամն է արդեն /Իրիկնահացի, /Տխրությունը կամաց-կամաց /Փոխվում է լացի:

Այնուհետեւ մենք սրընթաց կերպով տեղափոխվում ենք հովվերգական, մաքուր ու բնապաշտական մի աշխարհ, ուր քեզ զգում ես ազնիվ ու տոհմական գերդաստանում, զգում քո երազների երկնի մեջ, բարձր՝ քեզնից, քո միֆերից ու քո քաղաքակրթությունից: Սա փախուստ չէ այսօրվա մեզ շրջապատող կյանքից, այլ այդ շրջապատն առավել մաքուր տեսնելու ձգտում: Սա հետդարձ է՝ առավել անսխալ եւ համարձակ առաջ գնալու նախաքայլ: Այստեղ է Սահյանը ժամանակակից, նոր եւ ձեւով, եւ բովանդակությամբ:

Բանաստեղծի հիշողությունը մեր

տեղծական այնպիսի աշխարհներ, ինչպիսիք են «Նաիրյան դալար բարդի», «Ժամանակները խառն են ու խրթին», «Գալիս է հոտը», «Յոթ ձիավորի բալլադը» եւ այլ բանաստեղծություններ: Դրանք սոսկ բանաստեղծություններ չեն, դրանք մի-մի պատմություններ են հայ ժողովրդի մասին, որոնք առանց վարպետության ռիթմի ու հանգերի էլ նույնքան գեղեցիկ կլինեին, արվեստով ու կյանքով լեցուն: Որովհետեւ՝ գալիս են կյանքից ու արվեստից, հիշողությունից ու ցավից, որ իսկական արվեստի մայրն է՝ գեներ կրող այն ֆենոմենը, որ ոչինչ չի կորցնում այլ սերունդներին ու գրականություններին փոխանցվելիս: Նույն զգուշությամբ ու քնքշանքով ես վերաբերվում նաեւ բանաստեղծի կորուստներին, զղջմանն ու ցավին:

Գնում ես, էլ ի՞նչ ասեմ, /Սովոր եմ, կդիմանամ, /Թող կուրծքս մի քիչ ցավի, /Որ սրտիս տեղն իմանամ:

Սա Ցավն է, ուրիշի ցավը մեղմացնող ցավը, պոեզիայի այն քաղցր սուտը, առանց որի իրականությունը կդադարեր գոյության պարզագույն իրավունքից:

Դա արվեստագետի միակ ու անթաքույց պարգեւն է իր կրած անխոս տառապանքների ու անպատասխան սիրո դիմաց: Դա պարգեւներից մեծագույնն է, քանի որ ձեռք է բերվել մեծագույն տվայտանքների գնով, ձեռքի մեջ այրվող մոմի դաժան լույսի գնով: Պոեզիայի գնով:

Այդպիսի պոեզիա է մեզ ուսուցանում հայ քնարերգության այսօրվա վարպետը՝ Համո Սահյանը: Նա իր բանաստեղծություններից մեկում գրում է.

Եվ ինչ է տվել ինձ բնությունը. /Հավիտյան նորոգ իր հնությունը, /Ինքնամերժումի խիզախությունը, /Ինքնության պատիվն ու թանկությունը, /Ինքն իր մեծությամբ չպարծենալու /Երջանկությունը...

«Ինքնամերժումի այս խիզախության» մեջ է, բանաստեղծի խոսքերով ասած, «իր իսկ էության փախած բեւեռները իրար բերելու» կարողությունը, որի պոետիկ հաստատումը Հ. Սահյանի բանաստեղծական ընտրանին է, որ ոչ միայն հայ, այլեւ մեր ամբողջ խորհրդային գրականության հպարտությունն է, հարստությունը:

Ռուսերենից թարգմանեց
ՖԵԼԻՔՍ ԲԱԽՉԻՆՅԱՆԸ

ԱԲՍՏՐԱԿՑԻԱ

Մեծ քաղաքներում սերը տարալուծվում է

Մտորումներ գեղանկարիչ Բորիս Մաշինյանի նկարների մոտ

Ի վերջո ի՞նչ է աբստրակցիոնիզմը: Ինչո՞ւ առաջացավ այս ուղղությունը, որը, դարասկզբին ցնցելով աշխարհը, այսօր էլ նույն համառությամբ շարունակում է իր արտասովոր ծուղակի մեջ պահել աշխարհի արվեստագետներին եւ մեծահարուստ կոլեկցիոներներին: Ի՞նչն է այս արվեստի շարժիչ ուժը, ինչո՞ւ վերջինիս տարածման գործում նման աշխուժություն հանդես բերեցին աշխարհի հայտնի թանգարաններն ու պատկերասրահները, առաջիններից՝ Նյու Յորքի «Մետրոպոլիտեն» թանգարանը:

Ինչեւէ, կգա ժամանակը եւ այս հարցերի սպառիչ պատասխանը կտան արվեստաբանները: Իսկ մենք մի բան կարող ենք փաստել միայն. աբստրակցիոնիզմն այսօր աշխարհում, այդ թվում նաեւ Հայաստանում, նույնքան ընդունված եւ արդիական ուղղություն է, որքան իր ձեւավորման շրջանում, հետպատերազմյան Եվրոպայում: Հայաստանում էլ այն համարվում է գեղանկարչության առաջատար ուղղություններից մեկը: Ժամանակակից հայ գեղանկարիչներից շատերն իրենց համարում են այս ուղղության գեղագիտական սկզբունքների կրողը, ի դեպ, նրանց գործերն էժան գնով չեն վաճառվում Հայաստանում եւ նրա սահմաններից դուրս:

Երեւանցի գեղանկարիչ Բորիս Մաշինյանն իրեն նույնպես համարում է աբստրակցիոնիստ: Սակայն նա բացառիկ արվեստագետներից է, որն իր աշխատանքը չի դիտում որպես եկամտի աղբյուրի: Նկարիչը դժվար է ապրում, սակայն թաքուն երջանկություն ունի ամբարած իր հոգում, այն է՝ ինքն օժտված է ստեղծագործելու շնորհքով, իսկ իր նկարները նվիրելով կարող է բարի գործ անել եւ ուրախություն պատճառել մարդկանց: «Նվիրելիս ես երիցս երջանիկ եմ զգում ինձ», «արդարանում» է նկարիչը:

Կարեւոր չէ, թե ինչի վրա է նկարում՝ կտավի, ապակու թե փայտի: Կարեւորը ստանդարտ մտածողության սահմաններից դուրս գալու մղումն է, որը Բորիս Մաշինյանին ստիպում է դուրս գալ կանոնիկ ընդունված ձեւերից եւ գտնել նոր տեխնիկական լուծումներ: Նրա նկարներում բացակայում են իրական կերպարներն ու հասկանիշները: Նրանցում գերակայում են գույներով, լույսով եւ ստվերով կառուցված տրամադրությունները: Նրա կերպարվեստում գեղարվեստական պատկերի տեղը գրավում են գունեռանգային ինքնատիպ կոմպոզիցիաները, որոնք որքան տարասեռ, նույնքան ներդաշնակ են: Անուշադիր դիտողին գուցե դրանք մտքի քմահաճ անցումներ են թվում, սակայն բավական է ուշադիր մի հայացք, եւ առաջին տպավորությունը ցրվում է:

Շատ ինքնատիպ է Բորիս Մաշինյանի նկարների թեմատիկան, սակայն բոլորին միավորում է նույն հասկանիշը, հնարավոր չէ վերապատմել դրանք: Նկարիչը խոստովանում է, որ անգամ մեծ ցանկության դեպքում ինքը չի կարողանում կրկնել իրեն: Մաշինյանին գրավում են աշխարհագրական եւ տիեզերական տեսիլքները: Հաճախ նա խուսափում է վերնագրել նկարը, որպեսզի այդպիսով չկաշկանդի դիտողին:

Նվիրատվություններ անելը նկարիչը համարում է իր ստեղծագործական գործունեության կարեւորագույն գործոններից մեկը: 400-ից ավելի նկարներ նա արդեն նվիրել է միջոցներ չունեցող կազմակերպություններին, ծերանոցներին, մանկատներին, գրադարաններին: «Մինչեւ կյանքիս վերջը բոլորը կնվիրեմ, մինչեւ վերջինը: Ես ուզում եմ լրիվ պարպված ու ձեռնունայն հեռանալ այս աշխարհից»: Սա արդեն Բորիս Մաշինյանի հայեցակարգն է:

Բորիս Մաշինյանը սիրում է փոքր քաղաքները: Գտնում է, որ մեծ քաղաքում սերը եւ մարդկային լավագույն հասկանիշները տարալուծվում են: Փոքր քաղաքներում հակառակը՝ սիրո եւ բարության կուտակումներ կան: Այդ է պատճառը, որ շատ հաճախ, ավելի ճիշտ կլինի ասել՝ հնարավորության դեպքում նկարիչը նախընտրում է իր անհատական ցուցահանդեսները կազմակերպել Երեւանից դուրս՝ մարզերի մյուս մեծ ու փոքր քաղաքներում: Շատ հաճախ նման միջոցառումներից, բարեգործական ցուցահանդեսներից հետո իր աշխատանքներն ուղղակի նվիրում է քաղաքին:

Վերջերս Բորիս Մաշինյանը նման մի ակցիա կատարեց Վանաձորում: Ցուցահանդեսը կազմակերպվել էր հունիսի սկզբին՝ քաղաքի իշխանությունների օժանդակությամբ եւ, դատելով արձագանքներից, լավ ընդունելության արժանացավ վանաձորցիների կողմից: Ցուցահանդեսին նկարիչը ներկայացրել էր նաեւ իր կիրառական արվեստի գործերով:

Երազանքներ շատ ունի գեղանկարիչը, սակայն դրանցից իրականությանն ավելի մոտ է թվում մեկը. իր նախնիների ծննդավայրում՝ Աշտարակում, հիմնել ժամանակակից արվեստների թանգարան:

ԼԻԼԻԱ ՉԻՉՅԱՆ

«Դեպի անապատ: Էջեր իմ հուշագրությունից»

Ի՞նչ ճակատագրի արժանացան այն հայերը, որոնք 1915-ին խուսափեցին անմիջական կոտորածներից: «Դեպի անապատ: էջեր իմ հուշագրությունից» հատորը պատմում է եղերական ոդիսականը մի հայ ընտանիքի, որն Արեւմտյան Թուրքիայի Չորում քաղաքից տեղահանվելով բռնել է աքսորի ճամփան դեպի Հորդանանի ամայի տարածքները:

Սկզբնական շրջանում օրագրի տեսքով ներկայացված գրառումները, որոնք կատարել է 15-ամյա Վահրամ Տատրյանը՝ ծնողների եւ այլ վերապրողների հուշերի հիման վրա, հետագայում հայերեն են հրատարակվել: Բայց այս անգամ, ըստ «Կորոսպրուքս» հրատարակչությունից ստացած հաղորդագրության, Հակոբ Հաչիկյանի թարգմանությամբ, Արա Սարաֆյանի խմբագրությամբ եւ նախաբանով անգլերեն է լույս տեսնելու օգոստոսի 18-ին: Գիրքը բաղկացած է 416 էջից:

Հ. Օ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ՖԱՆՏԱԶԻԱ

Վճռորոշ հանդիպում Ռեյկյավիկում

Այսօր ֆուտբոլի չեմպիոնների լիգայի որակավորման առաջին փուլի պատասխան հանդիպումների օրն է: Հայաստանի չեմպիոն Երեւանի «Փյունիկը» ուշ երեկոյան ուժերը կչափի Իսլանդիայի «Ռեյկյավիկի» հետ: Հիշեցնենք, որ Երեւանում կայացած առաջին խաղում մեր ֆուտբոլիստները մրցակցին պարտության էին մատնել նվազագույն՝ 1-0 հաշվով, թեեւ խաղի ընթացքում գոլային մի շարք պահեր էին ստեղծել: Կբավականացնի՞ արդյոք նվազագույն առավելությունը երկու խաղերի ընդհանուր հաշվարկով հաջորդ փուլի ուղեգիր ձեռք բերելու համար: Այդ հարցին պետք է պատասխան տա այսօր Ռեյկյավիկում կայանալիք վճռորոշ հանդիպումը: Կասկածից վեր է, որ դաշտի տերերը սեփական հարկի տակ այլ մարտավարություն կընտրեն եւ կձգտեն ռեւանշի: Երեւանյան հանդիպումը ցույց տվեց, որ իսլանդացի ֆուտբոլիստները ոչ միայն ունակ են հմտորեն պաշտպանվելու, այլեւ կազմակերպված գրոհների դիմելու: Այս առումով շատ կարեւոր է, որ այսօրվա խաղում «Փյունիկը» կարողանա օգտագործել ընձեռված հնարավորությունները հակագրոհելիս, ինչպես նաեւ թիկունքում աչալրջորեն գործի:

«Փյունիկը» մրցավայր է մեկնել երկուշաբթի օրը Երեւան-Փարիզ-Լոնդոն-Ռեյկյավիկ չվերթով: Խաղի նկատմամբ Ռեյկյավիկում հետաքրքրությունը բավական մեծ է, որի հետեւանքով էլ հանդիպումը տեղափոխել են քաղաքի կենտրոնական մարզադաշտ: Հանդիպման տոմսերի գինը 1200 իսլանդական կրոն է: Ընդ որում, 11-15 տարեկանների համար տոմսի գինը սահմանված է 300 կրոն, իսկ ավելի ցածր տարիքի ֆուտբոլասերների համար մուտքն անվճար է:

«Փյունիկի» համար այսօրվա հանդիպումն ինչ-որ չափով հոբելյանական է: Թիմը եվրագավաթների մրցաշարերում այսօր իր 10-րդ հանդիպումը կանցկացնի: ՀՀ չեմպիոնը 4-րդ անգամ է մեկնարկել եվրագավաթներում: Հետաքրքրական է, որ բոլոր դեպքերում էլ «Փյունիկը» եվրագավաթներում ներկայացել է որպես Հայաստանի չեմպիոն: Սակայն իր նորամուտը «Փյունիկը» նշել է ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում: Բանն այն է, որ մինչեւ 1997/98 թթ. մրցաշրջանը ՈՒԵՖԱ-ի գործակիցների աղյուսակում ցածր տեղեր զբաղեցնող երկրների չեմպիոններին չէին թույլատրում մասնակցելու չեմպիոնների լիգայի մրցաշարին: Դրա հետեւանքով էլ «Փյունիկը» 1996/97 թթ. եվրոպական գավաթների խաղարկությունում մասնակցեց ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարին: Թիմի նորամուտը հաջող ստացվեց: Հուլիսի 17-ին «Հրազդանում» հյուրընկալելով Ֆինլանդիայի չեմպիոն ՀԻԿ-ին, «Փյունիկը» համոզիչ հաղթանակ տոնեց, թեեւ կարող էր հաղթել նաեւ խոշոր հաշվով: Եվրագավաթների մրցաշարերում թիմի անդրանիկ գոլի հեղինակն Արսեն Ավետիսյանն էր, որը 2 անգամ գրավեց մրցակցի դարպասը: Երեւանում չիրացնելով գոլային մի քանի ռեալ պահեր, «Փյունիկը» մեկնեց Հելսինկի: Երեւանյան խաղում թույլ տված սխալները ճակատագրական եղան թիմի համար: Մրցակցի դաշտում հիմնական ժամանակում խաղն ավարտվեց միեւնույն 3-1 հաշվով, սակայն այս անգամ արդեն ֆինների օգտին, իսկ լրացուցիչ ժամանակում «Փյունիկը» զիջեց 1-2 հաշվով եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից:

Հաջորդ տարի «Փյունիկը» նորամուտը նշեց չեմպիոնների լիգայում: Արդեն երեւանյան խաղում 0-2 հաշվով զիջելով հունգարական ՄՏԿ-ին՝ «Փյունիկը» ծանր կացության մեջ ընկավ: Հյուրընկալվելիս էլ թիմը պարտվեց (3-4) եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից: Եվրոպական մրցասպարեզ թիմի վերադարձը կայացավ անցյալ տարի: Բոլորի հիշողությունում էլ դեռ թարմ են «Փյունիկի» տպավորիչ ելույթները ֆիննական «Տամպերեի» հետ խաղում (4-2, 2-0): Բայց Կիեւի «Դինամոյի» հետ մրցավեճում հայ ֆուտբոլիստներն անհաջողության մատնվեցին: Կիեւում «Փյունիկը» զիջեց 0-4 հաշվով, իսկ Երեւանում գրանցվեց ոչ-ոքի արդյունք (2-2):

Այսպիսով, եվրագավաթների մրցաշարերում «Փյունիկը» մինչ օրս անցկացրած 9 խաղերից 4-ում հաղթել է, մեկ հանդիպում ավարտել է ոչ-ոքի, 4 անգամ խաղադաշտը թողել է պարտված: Խփած եւ բաց թողած գնդակների տարբերությունն է 17-18: Հիշեցնենք, որ չեմպիոնների լիգայի որակավորման 2-րդ փուլում այսօրվա զույգի հաղթողը մրցելու է Սոֆիայի ԲԿՄԱ-ի հետ: Կտեսնե՞նք բուլղարացիներին Երեւանում՝ կախված է «Փյունիկի» այսօրվա ելույթից:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մեկնարկել է Բիլի ավանդական մրցաշարը

Շվեյցարական Բիլ քաղաքը վաղուց ի վեր հայտնի է շախմատային փառատոներով, որոնք ընդգրկում էին գրոսմայստերների մասնակցությամբ շրջանաձեւ մրցաշար, երկու բաց առաջնություններ, արագ շախմատի եւ կայծակնային մրցաշարեր: Իհարկե, դրանք անցկացվում էին այն երանելի ժամանակներում, երբ մրցաշարի գլխավոր հովանավորը Շվեյցարիայի «Կրեդիտ» բանկն էր, իսկ կազմակերպիչը Հանս Սուրին: Վերջին տարիներին Բիլի շախմատային փառատոնը վերածվել է 6 շախմատիստների մասնակցությամբ շրջանաձեւ մրցաշարի: Այս տարի Բիլում 36-րդ անգամ շախմատիստները սկսեցին իրենց մրցավեճը: Երկու շրջանով բաղկացած շրջանաձեւ մրցաշարին մասնակցում են Սմիրինը, Կորչնոյը, Մորոզեւիչը, Պելեսյեն, Բաքրոն ու Լուտցը: Մրցաշարը հաջող սկսեցին ռուսաստանցի շախմատիստներ Իլյա Սմիրինն ու Ալեքսանդր Մորոզեւիչը: Վերջինս արդեն 30-րդ քայլում կոտրեց Պելեսյեի դիմադրությունը, իսկ Սմիրինը հաղթեց Լուտցին: Կորչնոյն ու Բաքրոն կարճ պայքարից հետո համաձայնվեցին խաղաղ արդյունքի:

Թեկնածուների թիվն աճում է

Գերմանական Լայպցիգ քաղաքի իշխանությունները ՄՕԿ-ին պաշտոնական հայտ են ներկայացրել՝ 2012 թ. ամառային օլիմպիական խաղերի անցկացման համար: Բացի Լայպցիգից, օլիմպիական մայրաքաղաքի պատվին արժանանալուն հավակնում են նաեւ Նյու Յորքը, Փարիզը, Մադրիդը, Լոնդոնը, Մոսկվան, Ստամբուլը, Հավանան եւ Ռիո դե Ժանեյրոն: Օլիմպիադայի կազմակերպիչ երկիրը հայտնի կդառնա 2005 թ. հուլիսին:

Հայտարարություն

ՀՀ առողջապահության նախարարության պետական կարգավիճակ ունեցող Երեւանի պետական հենակետային բժշկական քոլեջը (նախկինում բազային բժշկական ուսումնարանը) ընդունվողների համար հայտարարում է 2003-2004 ուստարվա ընդունելություն՝ վճարովի հիմունքով.

Միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա) եւ ընդհանուր հիմնական (8-ամյա) կրթությամբ՝ բուժքույրերի, մանկաբարձների, ատամնատեխնիկների եւ դեղագործների:

Ուսումնառությունը տարվում է միջազգային չափորոշիչներին համապատասխանող ուսումնական պլաններով եւ ծրագրերով:

Բուժքույրերի, մանկաբարձների ուսման տեւողությունը միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա) կրթությամբ դիմորդների համար 3 տարի է, իսկ հիմնական ընդհանուր (8-ամյա) կրթությամբ դիմորդների համար՝ 4 տարի: Ատամնատեխնիկների եւ դեղագործների ուսման տեւողությունը միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա) կրթությամբ դիմորդների համար 2 տարի է, իսկ հիմնական ընդհանուր (8-ամյա) կրթությամբ դիմորդների համար՝ 3 տարի: Ուսուցումը ստացիոնար է (առկա), հայերենով:

Երեւանի պետական հենակետային բժշկական քոլեջի շրջանավարտները դիպլոմներ ստանալուց հետո իրավունք ունեն անմիջապես անցնել աշխատանքի ինչպես հանրապետության, այնպես էլ արտասահմանյան բուժհիմնարկներում:

Ներկայումս հանրապետության բուժկանխարգելիչ հիմնարկների կողմից Երեւանի պետական հենակետային բժշկական քոլեջը ճանաչված է որպես նման որակավորում ունեցող լավագույն մասնագետների պատրաստման դարբնոց:

Քոլեջը համագործակցում է Ռուսաստանի Ֆեդերացիայի առողջապահության նախարարության ուսումնագիտամեթոդական կենտրոնի, Բելգիայի Տուրնաուս քաղաքի «Հիվսենս» բժշկական քոլեջի հետ, ներգրավված է Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող «Ընտանեկան բուժքույրերի» պատրաստման, Հայաստանում սոցիալական բարեփոխումների (ՀՍԲԾ) եւ ԻՆՏՐԱՀ ՓՐԱՅՄ II-ի բուժքույրերի եւ մանկաբարձների վերապատրաստման ծրագրերում: Ուսումնառության ընթացքում կազմակերպվում են ուսանողների եւ դասախոսների փոխայցելություններ գիտելիքների կատարելագործման եւ փորձի փոխանակման նպատակով:

Քոլեջ կարող են դիմել.

ա) միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր (10-ամյա), մասնագիտական տեխնիկական (պրոֆտեխնիկական), միջին մասնագիտական եւ բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, ովքեր հաջողությամբ կհանձնեն համալիր բանավոր քննություն հայոց լեզու, կենսաբանություն առարկաներից.

բ) հիմնական ընդհանուր (8-ամյա) կրթություն ունեցող անձինք, ովքեր հաջողությամբ կհանձնեն համալիր բանավոր քննություն՝ հայոց լեզու եւ անատոմիա առարկաներից: Ուսման առաջին տարին գերազանց առաջադիմությամբ ավարտած սովորողները տեղափոխվում են նույն մասնագիտության անվճար ուսումնահամակարգ:

Համալիր բանավոր քննությունը նպատակ ունի նաեւ պարզելու դիմորդի մասնագիտական կողմնորոշվածությունը եւ ընդհանուր զարգացածությունը:

Դիմորդն ուսումնարանի ընդունող հանձնաժողովին անձամբ ներկայացնում է՝

ա) դիմում,

բ) կրթության մասին փաստաթղթի բնագիրը,

գ) 4 լուսանկար (3x4 սմ չափի),

դ) տեղեկանք առողջական վիճակի մասին (086 Ու ձեւ),

ե) անձը հաստատող փաստաթուղթ (անձնագիր կամ ծննդյան վկայական մինչեւ 16 տարեկան դիմորդի համար, կամ զինվորական գրքույկ, կամ ՀՀ ՆԳ բաժինների տված 9-րդ ձեւ),

զ) փաստաթուղթ զինվորական ծառայությանն առնչության մասին,

է) ընդունելության արտոնության իրավունքը հաստատող փաստաթուղթ:

Ընդունելության կազմակերպման եւ անցկացման համար դիմորդը նախապես վճարում է 1000 (հազար) դրամ՝ ավելացված արժեքի հարկի հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են 2003 թ. հուլիսի 24-ից մինչեւ օգոստոսի 7-ը, ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, ժամը 9:00-16:00:

Վճարովի հիմունքով ընդունված դիմորդի հետ կնքվում է պայմանագիր ՀՀ առողջապահության նախարարության հաստատված վարձաչափի մասին:

Վճարովի հիմունքով ընդունված դիմորդի 1 տարվա ուսման վարձը կազմում է՝

«Քույրական գործ» բաժին՝	**90.000 դրամ,**
«Մանկաբարձական գործ» բաժին՝	**120.000 դրամ,**
«Ատամնատեխնիկական գործ» բաժին՝	**180.000 դրամ,**
«Դեղագործական գործ» բաժին՝	**120.000 դրամ:**

Հիմնական ընդհանուր (8-ամյա) կրթություն ունեցող դիմորդների համար առաջին տարվա ուսման վարձը կազմում է 60.000 դրամ:

Վճարովի հիմունքով ընդունված, օրինակելի վարք եւ ուսման գերազանց առաջադիմություն ցուցաբերած սովորողների, ինչպես նաեւ մարտական առաջադրանք կատարելիս զոհված ազատամարտիկների երեխաների, երկկողմանի ծնողազուրկների վարձը զեղչվում է 50 տոկոսով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ուսումնարանի ընդունող հանձնաժողովին:

Հասցեն՝ Կորյունի 10

Հեռ.՝ 565730, 583141, 525808

«Էլեկտրոնային Հայաստան» հիմնադրամը՝ Հայաստանի զարգացման ուղեցույց ինտերնետային ծրագրի շրջանակներում առաջարկում է բոլոր ՀԿ-րին, բիզնես եւ միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցչություններին համագործակցել՝ անվճար տեղադրելու իրենց համառոտ նկարագրերը՝ կոնտակտներ, գործունեության ոլորտ, հիմնական ծրագրեր եւ այլն) հայերեն, անգլերեն լեզուներով

WWW GATEWAY.am

ինտերնետային դորտալում

Համառոտ հարցաթերթիկի եւ հավելյալ մանրամասների համար խնդրում ենք դիմել մինչեւ ս/թ օգոստոսի 15-ը՝
Հեռ./ֆաքս՝ (374 1) 57 02 60
էլ.փոստ՝ Vdanielyan@gateway.am

e-Armenia foundation

ARMENIA DEVELOPMENT GATEWAY

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In Armenian Russian, English, and Turkish

Անվճար

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեր թերթում անվճար հայտարարություններ հրապարակելու ցանկություն ունեցողներին խնդրում ենք դրանք գրավոր ներկայացնել խմբագրության տնօրենությանը: Հասցեն՝ Հանրապետության 47:

- Վաճառվում են օգտագործված հարավսլավական սոֆա եւ ռումինական մահճակալ: Հեռ.՝ 22-89-01:
- Առաջարկում եմ աշխատանք ռուսական ընկերության օֆիսում: Հեռ.՝ 555-731, Ռուզաննային: Զանգահարել 20.00-ից հետո:
- Առաջարկում եմ աշխատանք ռուսական ընկերության օֆիսում: Հեռ.՝ 26-92-03, Մարինային: Զանգահարել 9.00-12.00 եւ 21.00-ից հետո:
- Վաճառվում է Մայկոպի կաղնե մանրահատակ, էժան: Հեռ.՝ 351879:
- Վաճառվում է Մ. Խորենացու 3-րդ նրբ., տուն 17. բնակելի 2 սենյակ՝ 33,2 մ2, օժանդակ կառույց՝ 32 մ2, առանց միջնորդի: Գինը՝ պայմանագրային: Հեռ.՝ 63-88-93:
- Կգնեմ PETROF 115 մոդելի դաշնամուր: Հեռ.՝ 533051:

UNIBANK

Процентные ставки по срочным депозитам ЗАО "ЮНИБАНК"

Срок вклада	Частота выплат процентов	AMD	USD До 10.000	USD От 10.001 до 100.000	EUR До 10.000	EUR От 10.001 до 100.000
До 33 дней	в конце срока	6	4	4,5	2,5	3
"Победа" 180 дней	в конце срока	8	9			
"Культура" 90 дней	в конце срока	8				
35 - 91 дня	в конце срока	8,5	7,5	7	5,5	6
	ежемесячно	8	7	6,5	5	5,5
98 - 183 дня	в конце срока	9	8	8,5	6,5	7
	ежемесячно	8	7	7,5	5,5	6
188 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5	7,5	8
	ежемесячно	9	8	8,5	6,5	7
371 день и более	в конце срока	11	10	10,5	8,5	9
	ежемесячно	10	9	9,5	7,5	8

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD или 100 тыс. EURO и вклады в других валютах вне зависимости от величины суммы принимаются на основе договора.
Минимальная сумма срочных депозитов
= 50.000 AMD
= 100 USD и эквивалент в валюте

Адреса отделений и филиалов ЗАО "Юнибанк"-а

Отделения в Армении:
ГОЛОВНОЙ ОФИС:
375001 г. Ереван, ул. Амирана 12, тел. 539870, 539871
факс 533052, телекс 243313 UNIAM
Филиал "Кентрон"
375001, г. Ереван, ул. Абовяна 28, тел. (3741) 542430 542431, 542432
филиал "Комитас"
375001г. Ереван, ул. Комитаса 1512, тел. (3741) 261835 261858, 261864
филиал "Ванадзор"
377222, г. Ванадзор, ул. Тигран Меци 53 тел. (37451) 40872, 40873
филиал "Гюмри"
377501, г. Гюмри, ул. Ахтанака1 тел: (37441) 33055, 33051

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀ-ի հայաստանյան մասնաճյուղը «Քաղաքացիական հասարակություն» ծրագրի շրջանակներում հայտարարում է դրամաշնորհի մրցույթ՝ ինտերակտիվ կրթական միջոցառումների կազմակերպման միջոցով մարդու իրավունքների ու ազատությունների շուրջ հասարակական իրազեկության բարձրացման եւ պատասխանատվության գաղափարների տարածմանն ու ներդրմանն ուղղված: Ծրագրերում որպես թիրախ խմբեր պետք է ընդգրկվեն ավագ դպրոցի աշակերտները: Մրցույթի հայտ կարող են ներկայացնել իրավապաշտպան ՀԿ-ները եւ դպրոցները՝ համագործակցությամբ այլ կազմակերպությունների:

Ծրագրերն անհրաժեշտ է ներկայացնել ԲՀԻՕՀ-ի հայաստանյան մասնաճյուղի գրասենյակ մինչեւ 2003 թ. օգոստոսի 29-ը ներառյալ: Դիմումի ձեւ եւ հավելյալ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝

Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ.՝ 542-119, 541-719, 543-901:

e-mail: samvel@osi.am;

կամ այցելել՝

http://www.osi.am/application.htm/

Տեղեկացնում ենք, որ արձակուրդի մեկնելու պատճառով ս/թ հուլիսի 28-ից օգոստոսի 18-ը ԲՀԻՕՀ-ի հայաստանյան մասնաճյուղի գրասենյակը ժամանակավորապես փակ կլինի:

Ուղղում

Հայտնում ենք, որ «Ազգ» թերթի հուլիսի 22-ի համարում հրապարակված ԲՀԻՕՀՀՄ-ի հայտարարության մեջ թույլ է տրվել տպագրական սխալ:

«Հայտերն ընդունվում են մինչեւ 2003 թ. սեպտեմբերի 21-ը...» սխալն ուղղում ենք հետեւյալ կերպ՝ «Հայտերն ընդունվում են մինչեւ 2003 թ. սեպտեմբերի 12-ը...»:

Հայցում ենք կազմակերպության եւ ընթերցողների ներողամտությունը:

Աշխատանքի հրավեր

Ոսկերչական աշխատանքի մասնագետի

«Յերմա» ՍՊԸ-ն տեւական աշխատանքի է հրավիրում հմուտ մասնագետի, որը կարող է ղեկավարել, կազմակերպել ոսկերչական արտադրություն, ունի աշխատանքային փորձ եւ աշխատել է ԱՄՆ-ում ոսկերչական ձեռնարկությունում: Զանգահարել ժամը 8.30-17.30, 249497 կամ 249498 հեռախոսահամարներով:

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» հայտարարում է գրենական պիտույքների մատակարարման մրցույթ:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ պահանջվող ապրանքների տեխնիկական նկարագրերը շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով:

«Արմենտել» ՀՁ, Ահարոնյան 2, 2-րդ հարկ, 216 սենյակ, հեռ.՝ 28.70.66:

Առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2003 թ.-ի հուլիսի 30-ի ժամը 12.00-ն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Աշտարակ Կաթ

«Աշտարակ-Կաթ» ընկերությունը շարունակում է շահումային խաղարկությունները եւ հիշեցնում իր սպառողներին.

«ԱՇՏԱՐԱԿԿԱԹ» եւ «ՀԱՄԱԿԱՐԳԻՉ» բառերով շահումները համարվում են կայացած, միայն այն դեպքում, եթե շահումն ապահովող փայտիկի վրա առկա են ընկերության կողմից հաստատված բոլոր տարբերանշաններն ու պաշտպանիչ էլեմենտը՝ տառաթվային ծածկագիրը /կոդ/: